

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

Begroting 2024 IPO-Bureau

18 september 2023

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
0 Inleiding	5
0.1 Opzet Begroting 2024	5
0.2 De rol en positie van IPO-bureau	5
0.3 Belangrijke ontwikkelingen	6
0.4 Algemene uitgangspunten Begroting 2024	10
1 Ruimte en Leefomgeving	12
1.1 Ruimte	12
1.2 Leefomgeving	14
Wat mag het kosten?	16
2 Bereikbaarheid en Infrastructuur	17
2.1 Bereikbaarheid en Infrastructuur	17
Wat mag het kosten?	19
3 Landelijk gebied	20
3.1 Landelijk gebied	20
Wat mag het kosten?	23
4 Klimaat en Energie	24
4.1 Klimaat en Energie	24
Wat mag het kosten?	26
5 Regionale economie en Cultuur	27
5.1 Regionale economie	27
5.2 Cultuur	29
Wat mag het kosten?	30
6 Financiën en Openbaar bestuur	31
6.1 Financiën en Openbaar Bestuur	31
Wat mag het kosten?	32
7 Digitalisering	33
7.1 Digitalisering	33
Wat mag het kosten?	36
8 Werkgeverszaken	37
8.1 Werkgeverszaken	37
Wat mag het kosten?	38
9 Bestuurs- en Verenigingszaken	39
9.1 Bestuurszaken	39
9.2 Verenigingszaken	40
Wat mag het kosten?	40
10 Overig	41
10.1 Overig	41
Wat mag het kosten?	41
Bijlagen	43
1. Specificatie programmalasten en apparaatslasten 2024	44
2. Specificatie programmalasten 2024	45
3. Meerjarig overzicht beleidsopgaven	46
4. Meerjarig overzicht formatietoerekening	47
5. Specificatie bijdragen per provincie 2024	48
6. Doorkijk bijdragen per provincie 2024-2027	49
7. Was-wordt; conversie 2024 - 2023	50
8. Afkortingenlijst	52

Samenvatting

Voor u ligt de Begroting 2024 van IPO-bureau. Deze wordt samen met de begroting 2024 van BIJ12 aangeboden. IPO-bureau en BIJ12 zijn onderdeel van de vereniging IPO en werken op specifieke onderdelen nauw met elkaar samen, elk vanuit hun eigen opdracht.

Het is de begroting voor het eerste, volledige jaar van de nieuwe Statenperiode. Na de Statenverkiezingen in maart 2023 en de installatie van nieuwe Provinciale (PS) en Gedeputeerde Staten (GS) is ook een nieuwe Algemene Vergadering (AV) aangetreden en zijn nieuwe leden voor het bestuur van het IPO voorgedragen.

Voorliggende Begroting 2024 wijkt op een aantal onderdelen af van voorgaande jaren. De opzet van deze begroting is gewijzigd en deze sluit nu, voor het bevorderen van de uniformiteit en leesbaarheid, beter aan op de begroting van BIJ12. Hiermee wordt invulling gegeven aan de wens van de Algemene Vergadering en de bestuurlijke opdracht om te komen tot verdergaande afstemming en harmonisatie tussen de begrotingen van IPO-bureau en BIJ12.

Ook is de programma-indeling van de begroting van IPO-bureau gewijzigd. De (nieuwe) indeling sluit aan op de nieuwe structuur van de Bestuurlijke Adviescommissies (de zogeheten BAC's) van het IPO, waartoe het bestuur op 6 juli 2023 heeft besloten.

De begroting van IPO-bureau kent nu de volgende programma-indeling, waarbij de programma's 1 tot en met 6 aansluiten op de nieuwe BAC-structuur:

1. Ruimte en Leefomgeving
2. Bereikbaarheid en Infrastructuur
3. Landelijk gebied
4. Klimaat en Energie
5. Regionale economie en Cultuur
6. Financiën en Openbaar bestuur
7. Digitalisering
8. Werkgeverszaken
9. Bestuurs- en Verenigingszaken
10. Overig.

Inhoudelijke ontwikkelingen

De Begroting 2024 is gebaseerd op de beleidsarme Kaderbrief 2024. Op 13 april 2023 heeft het IPO-bestuur – na bespreking – de Kaderbrief 2024 van het IPO vrijgegeven voor het gesprek met Provinciale Staten en ter informatie aangeboden aan de leden van de AV. Op 8 juni 2023 heeft het bestuur geconstateerd dat uit de besprekingen met PS geen belemmeringen naar voren zijn gekomen voor de verdere uitwerking van de Kaderbrief tot de (voorliggende) Begroting 2024. Tijdens de AV van juni 2023 zijn ook geen aanvullende, specifieke zaken voor de uitwerking naar voren gebracht. Voorliggende begroting sluit aan bij de door de AV gemaakte opmerkingen.

Op 6 juli 2023 heeft het IPO-bestuur een besluit genomen over het al langer lopende traject 'Naar meer Slagvaardigheid' (NmS, ook wel aangeduid als het 'AEF-traject'). Onderdeel van dit besluit is de eerder genoemde nieuwe BAC-structuur, die verwerkt is in de begrotingsprogramma's 2024. Met de besluitvorming rondom NmS heeft het bestuur ook ingestemd met het onverkort structureel continueren van de samenwerkingsinzet van het IPO op de beleidsterreinen Cultuur & Erfgoed en Kwaliteit Openbaar Bestuur. Inhoudelijk maken deze onderwerpen daarom ook onderdeel uit van voorliggende begroting. Financiële inpassing van deze taken vindt plaats binnen de financiële kaders zoals eerder bestuurlijk vastgesteld in de Kaderbrief 2024. Het betreft dus (vooralnog) een budget neutrale inpassing van deze taken in de begroting van het IPO-bureau. Hetzelfde geldt overigens ook voor

nieuwe taken uit NmS, zoals bijvoorbeeld de maandelijkse nieuwsbrieven voor Statenleden en het nadrukkelijker gaan werken met kennisteams op actuele en voor de provincies relevante thema's.

Het IPO-bestuur heeft op 6 juli 2023 tevens besloten om voor de komende bestuursperiode te gaan werken met een Bestuursprogramma. Een, mede op grond van de twaalf coalitieakkoorden, op te stellen inhoudelijk programma met een duidelijke visie en opdracht voor de vereniging IPO voor deze Statenperiode. Naar verwachting kan het Bestuursprogramma eind 2023 of uiterlijk begin 2024 door het bestuur worden vastgesteld, waarmee invulling zal worden gegeven aan de bestuurlijke ambitie om focus aan te brengen in de samenwerking. Het Bestuursprogramma en adviezen van de nieuwe BAC's aan het IPO-bestuur zullen naar verwachting een actualisatie van de (prioritering van de) samenwerkingsinzet van de vereniging IPO tot gevolg hebben. Deze actualisering zal op dat moment leiden tot een bijstelling van de Begroting 2024 en verder. Om die reden is in voorliggende begroting voor 2024 geen danwel een zeer beperkte doorkijk gegeven in de activiteiten en samenwerkingsinzet die volgen na het begrotingsjaar.

De geschetste ontwikkelingen – het Bestuursprogramma, actualisatie van de inzet van de vereniging IPO en de nadere uitwerking van de besluiten rondom NmS – maken dat we als vereniging begrotingstechnisch in een overgangperiode zitten. De voorliggende Begroting 2024 is daar – inhoudelijk en financieel – de weerslag van. Op basis van nadere bestuurlijke besluitvorming over de geschetste ontwikkelingen zal de Begroting 2024 in de loop van het betreffende boekjaar zonedig worden bijgesteld (via de Voor- en/of Najaarsnota 2024). Parallel zal met de P&C-klankbordgroep van de AV en het bestuur verkend worden in hoeverre de huidige P&C-cyclus van de vereniging IPO nog in voldoende mate aansluit bij de sturings- en controlebehoefte van bestuur en AV. Eventuele bijstellingen van de P&C-cyclus zullen, na bestuurlijke besluitvorming, zijn beslag krijgen voor de cyclus van 2025.

Tot het moment van actualisatie van de samenwerkingsinzet blijft het IPO-bureau onverkort samenwerken aan en inzetten op de inhoudelijke en urgente dossiers, zoals de grote (ruimtelijke) transitie en de financiële verhoudingen.

Financiële ontwikkelingen

Ten opzichte van de Kaderbrief 2024 (die een omvang kent van € 27,7 miljoen) is in de Begroting 2024 een beperkt aantal wijzigingen doorgevoerd. Eén wijziging - die betrekking heeft op het Digitaal Stelsel Omgevingswet - kan niet opgevangen worden binnen de financiële kaders. Hierdoor neemt het volume van de Begroting 2024 ten opzichte van de Kaderbrief 2024 toe met € 0,8 miljoen. De wijzigingen worden nader toegelicht in paragraaf 0.3.2 en bij de betreffende programma's. Het eindsaldo van de Begroting 2024 van IPO-bureau bedraagt, volgens onderstaande tabel € 28,5 miljoen.

	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2023	2024	2025	2026	2027
Saldo BGR2023 en mjr 2024-2026	29.430	29.335	29.904	30.553	30.553
Bij: Effect VJN 2023	0	0	0	0	0
Bij: Effect Kaderbrief 2024		-1.588	-1.453	-942	-86
Vertrekpunt Begroting 2024	29.430	27.747	28.451	29.611	30.467
A. Hogere lasten Digitaal Stelsel Omgevingswet		800	1.040	1.280	1.520
B. Wijzigingen, opgevangen binnen de financiële kaders					
* Beperkt aantal wijzigingen		146	178	178	228
* Verlagen stelpost Nieuw Beleid		-146	-178	-178	-228
Totaal effect wijzigingen op Begroting 2024		800	1.040	1.280	1.520
Eindsaldo Begroting 2024 IPO-bureau	29.430	28.547	29.491	30.891	31.987

x € 1.000

0 Inleiding

0.1 Opzet Begroting 2024

In dit hoofdstuk geven we algemene informatie en uitgangspunten voor de Begroting 2024. Daarna volgen de inhoudelijke programma's van het IPO-bureau. Ieder programma bestaat uit één of meer programmaonderdelen. Binnen de programmaonderdelen vindt vervolgens via één of meer beleidsopgaven de inhoudelijke uitwerking plaats. Die inhoudelijke uitwerking bestaat uit een opsomming van resultaatgebieden onder het kopje 'Wat willen we bereiken in 2024'.

De resultaatgebieden bestaan in veel gevallen uit belangenbehartiging, kennisdeling-innovatie en netwerken.

- Belangenbehartiging bestaat uit vijf activiteiten: Signalering, (Strategische) Advisering, Standpuntbepaling, Lobby en Programmering.
- Kennisdeling-Innovatie betreft activiteiten gericht op gezamenlijke kennis en innovaties. Bijvoorbeeld de financiering van onderzoek(sinstituten) en uitwisseling van 'best practices'.
- Netwerken bestaat uit interne (BAC's, AAC's, jaarconferenties, etc.) netwerkactiviteiten en externe netwerkactiviteiten.

Ieder programma sluit af met het kopje 'Wat mag het kosten'. Onder dit kopje is een tabel opgenomen met daarin de lasten per beleidsopgave (inclusief een meerjarige, financiële doorkijk). Verschillen ten opzichte van het vorige begrotingsjaar (2023) groter dan € 50.000 zijn toegelicht. Via bijlagen is gedetailleerde informatie opgenomen bij de totale lasten per beleidsopgave. Het gaat hierbij om de volgende bijlagen:

1. Specificatie 2024 programmalasten en apparaatslasten
2. Meerjarig overzicht beleidsopgaven
3. Meerjarig overzicht formatietoerekening

Nieuwe begrotingsopzet: Conversie 2024 - 2023

De programma-indeling van de begroting van IPO-bureau is ten opzichte van 2023 aanzienlijk gewijzigd. De (nieuwe) indeling sluit aan op de nieuwe structuur van de Bestuurlijke Adviescommissies van het IPO. Voor de aansluiting met de voorafgaande begroting is in bijlage 7 een overzicht in de vorm van een was-woordtabel opgenomen.

0.2 De rol en positie van IPO-bureau

De vereniging IPO (hierna IPO) bestaat uit de onderdelen IPO-bureau en BIJ12. IPO is tevens lid van het in Brussel gevestigde Huis van de Nederlandse Provincies (HNP).

Het IPO-bureau behartigt de gezamenlijke belangen van de twaalf provincies in 'Den Haag' en in 'Brussel' (via/met het HNP). Enerzijds door een informerende en richtinggevende rol te spelen bij de (formele) voorbereiding van beleid dat voor de provincies van belang is. Anderzijds door kennisdeling met en informatievoorziening aan de provinciale leden/partners en 'stakeholders'. Het IPO-bureau beschikt hiertoe over een uitgebreid netwerk en onderhoudt contact met onder andere het kabinet, het parlement, de ministeries, de (vertegenwoordigers van de) Europese Unie, andere koepel- en maatschappelijke organisaties op de terreinen waarop de provincies actief zijn.

Het IPO biedt tevens een platform aan de provincies voor het stimuleren van innovatie en de uitwisseling van kennis. Op deze wijze kunnen provincies 'best

practices' uitwisselen en vernieuwingen in het provinciaal beleid entameren. Doel daarbij is een bijdrage leveren aan de kwaliteit, effectiviteit en efficiëntie van het openbaar bestuur.

In de interbestuurlijke dialoog met andere overheden – en met name in het contact met de Rijksoverheid - trekt het IPO veel samen op met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Unie van Waterschappen (UvW). Daarbij willen we bereiken dat het kabinet bij het maken van beleid dat de provincies raakt rekening houdt met de kennis en ervaring die ruim bij de provincies aanwezig is en de provinciale belangen, ambities en behoeften maximaal onder de aandacht brengen. De provincies hebben naar het kabinet aangegeven de regie te willen nemen bij belangrijke vraagstukken. Bijvoorbeeld hoe we met de schaarse ruimte in ons land en in onze provincies en regio's om willen gaan. Maar provincies kunnen alleen hun rol pakken als zij daarvoor voldoende ruimte, bevoegdheden en geld krijgen. Het IPO vraagt daar in gesprek met ministeries en het kabinet voortdurend aandacht voor, alsook over waar we samen de schouders onder moeten zetten, hoe we onze ambities moeten bijstellen, en samen prioriteiten stellen of moeilijke keuzes maken. Daarnaast volgen we via het HNP in Brussel de Europese ontwikkelingen die het werk van de provincies kunnen raken op de voet. Om ook daar vroegtijdig en waar mogelijk de provinciale belangen onder de aandacht te brengen.

Het IPO-bureau is intern georganiseerd rondom de volgende (inhoudelijke) programma's:

1. Ruimte en Leefomgeving
2. Bereikbaarheid en Infrastructuur
3. Landelijk Gebied
4. Klimaat en Energie
5. Regionale economie en Cultuur
6. Financiën en Openbaar Bestuur
7. Digitalisering
8. Werkgeverszaken
9. Bestuurs- en Verenigingszaken
10. Overig.

In voorliggende begroting worden in de volgende hoofdstukken deze inhoudelijke programma's/thema's nader toegelicht.

Samenvattend levert ook IPO-bureau - langs de lijnen van belangbehartiging/lobby en kennisdeling/innovatie – op deze wijze een bijdrage aan het realiseren van de maatschappelijke ambities van haar twaalf leden: de Nederlandse provincies.

0.3 Belangrijke ontwikkelingen

0.3.1 Inhoudelijke ontwikkelingen in aanvulling op de kaderbrief

Na de Statenverkiezingen in maart 2023 en de installatie van nieuwe Provinciale en Gedeputeerde Staten is een nieuwe Algemene Vergadering (AV) van het IPO aangetreden en zijn nieuwe leden voor het bestuur voorgedragen. In de tweede helft van 2023 worden ook de nieuw samengestelde Bestuurlijke Adviescommissies (BAC's) gevormd.

Het IPO-bestuur heeft vlak voor de zomer van 2023 een besluit genomen over het al langer lopende traject 'Naar meer Slagvaardigheid' (NmS, ook wel aangeduid als het 'AEF-traject'). Het besluit behelst meerdere maatregelen en acties – zowel binnen het IPO als in de provinciehuizen – om te komen tot een (nog) effectievere, slagvaardige samenwerking op de voor provincies relevante thema's. Onderdeel van NmS is onder andere om vanaf de zomer 2023 te gaan werken met een nieuwe BAC-structuur en het op- en vaststellen van een Bestuursprogramma voor de voorliggende Statenperiode. Het Bestuursprogramma betreft een, mede op grond

van de twaalf coalitieakkoorden, op te stellen inhoudelijk programma met een duidelijke bestuurlijke visie en opdracht voor het IPO voor de komende jaren. De geschetste ontwikkelingen (Bestuursprogramma; nieuwe AV, bestuur en BAC's) zullen naar verwachting een actualisatie van de (prioritering van de) inzet het IPO tot gevolg hebben. Deze actualisatie – en het daaraan voorafgaande bestuurlijke gesprek over IPO-inzet en -prioriteiten - zal naar het zich nu laat aanzien starten in het laatste deel van 2023 en in de eerste helft van 2024 zijn definitieve beslag kunnen krijgen.

De vereniging IPO wil een sterke professionele koepel zijn, waar een sterke bedrijfsvoering aan ondersteunt. Daarom is besloten toe te werken naar een geïntegreerde bedrijfsvoering voor de hele vereniging IPO. Doel hiervan is een verdere professionalisering (verhogen kwaliteit) en het verminderen van de kwetsbaarheid die nu op sommige functies/taken wordt ervaren. De eerste stappen in dit traject zijn begin 2022 gezet. In 2023 is, in het kader van de gezamenlijke bedrijfsvoering, gestart met het op elkaar afstemmen van het beleid op het gebied van verschillende bedrijfsvoeringsdisciplines binnen IPO-bureau en BIJ12. Als verlengde hiervan is tevens gestart met het uniformeren van regelingen en processen binnen de vereniging. In 2024 zullen deze werkzaamheden worden voortgezet. Bij het hele traject is de COR (Centrale Ondernemingsraad) intensief betrokken. Samenvoeging vindt vooralsnog plaats binnen de bestaande financiële kaders zoals in de Begrotingen 2024 zijn opgenomen en is derhalve kostenneutraal.

Een voor provincies bijzonder relevante, externe ontwikkeling is de vorming van een nieuw kabinet in – naar verwachting - de loop van 2024. In november 2023 zijn er verkiezingen voor de Tweede Kamer. Het ligt in de lijn der verwachting dat de op basis van de uitslag te vormen coalitie op ook voor de provincies relevante onderwerpen tot beleidsaanpassingen zullen gaan komen. We zullen ons als provincies – en zo ook via het IPO - te zijner tijd moeten verhouden tot de ambities en doelen van de nieuwe coalitie en het nieuwe kabinet. Vanzelfsprekend blijven we, zowel in de aanloop naar de verkiezingen alsook daarna, als IPO de provinciale belangen en ideeën maximaal onder de aandacht brengen van onze Rijks-partners. Voor de provincies wezenlijke thema's als bijvoorbeeld Interprovinciale Programmaorganisatie Stikstof en Natuur (IPSN), de ruimtelijke opgaven en de provinciale financiën zullen we bij het Rijk op de agenda blijven zetten en houden. Tegelijkertijd zullen we ook de gevolgen ondervinden van het feit dat er verkiezingen en een periode van formeren op Rijksniveau aan zit te komen. Als altijd zullen we daar samen zo goed mogelijk op inspelen.

In juni 2024 staan verkiezingen gepland voor het Europees Parlement. Deze verkiezingen werpen in de werkagenda van Commissie en Parlement in Brussel hun schaduw nu al vooruit. Via het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP) wordt hier vanzelfsprekend vinger aan de pols gehouden. Ook de Europese verkiezingen zullen – via het HNP – effect hebben op de IPO-inzet en -prioriteiten. Ook in 2024 wordt – in lijn met de bestuurlijke opdracht - ingezet op versterkte inhoudelijke samenwerking op de Europese dossiers binnen de vereniging IPO en in de samenwerking met het HNP.

0.3.2 Financiële ontwikkelingen

De omvang van de voorliggende Begroting 2024 bedraagt € 28,5 miljoen. Dit bedrag is € 0,8 miljoen hoger dan de Kaderbrief 2024. Ten opzichte van die kaderbrief is in de begroting een beperkt aantal wijzigingen doorgevoerd. In de tabel hierna zijn de wijzigingen aangegeven.

	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2023	2024	2025	2026	2027
Saldo BGR2023 en mjr 2024-2026	29.430	29.335	29.904	30.553	30.553
Bij: Effect VJN 2023	0	0	0	0	0
Bij: Effect Kaderbrief 2024		-1.588	-1.453	-942	-86
Vertrekpunt Begroting 2024	29.430	27.747	28.451	29.611	30.467
<i>Wijzigingen ten opzichte van vertrekpunt</i>					
A. Hogere lasten Digitaal Stelsel Omgevingswet		800	1.040	1.280	1.520
B. Wijzigingen, opgevangen binnen de kaders					
1. Verlagen programmalaasten NHI		-100	-100	-100	-100
2. Continueren inzet Cultuur en erfgoed		130	130	130	130
3. Continueren inzet Kwaliteit Openbaar bestuur		148	148	148	148
4. Toepassen kleine wijzigingen					
a. Opnemen bijdrage Schilthuisfonds		15	15	15	15
b. Omzetten flexibel voor vast		-15	-15	-15	-15
c. Indexeren DSO niet meegenomen in kaderbrief					50
d. Saldo Loon- & prijscompensatie 2024		-32			
5. Verlagen stelpost Nieuw Beleid		-146	-178	-178	-228
Totaal wijzigingen		800	1.040	1.280	1.520
Eindsaldo Begroting 2024	29.430	28.547	29.491	30.891	31.987

x € 1.000

Toelichting tabel

Uit de bovenstaande tabel blijkt de totstandkoming van de Begroting 2024 van IPO-bureau. De tabel start met het vertrekpunt voor de nieuwe Begroting 2024 ad € 27,7 miljoen.

Vervolgens zijn in de tabel financiële wijzigingen opgenomen (totaal voor € 0,8 miljoen in 2024) die verwerkt zijn in de Begroting 2024. Deze wijzigingen kunnen als volgt worden toegelicht.

- A. Wij hebben in de Begroting 2024 het bestuursbesluit van 7 september 2023 verwerkt met betrekking tot de verhoging van de provinciale bijdrage voor het beheer en de doorontwikkeling Digitaal Stelsel Omgevingswet Landelijke Voorziening (DSO-LV). De huidige bijdrage van de provincies stijgt met ingang van 2024 met € 0,8 miljoen tot € 2,6 miljoen en zal vanaf 2025 verder stijgen omdat steeds meer functionaliteiten zullen worden opgeleverd. De bijdrage wordt vanaf 2025 jaarlijks met € 240.000 verhoogd tot 2029, waarna het bedrag zich stabiliseert op jaarlijks € 3,8 miljoen (excl. indexering). Dat is in voorliggende meerjarenbegroting verwerkt. Voor 2024 leidt het bestuursbesluit per saldo overigens niet tot extra lasten van provincies omdat provincies hiervoor compensatie ontvangen van het Rijk.
- B. Wijzigingen, opgevangen binnen de kaders
  1. Het budget voor beheer en onderhoud van het Nederlands Hydrologisch Instrumentarium (NHI) is structureel met € 100.000 verlaagd (van € 232.000 naar € 132.000). Zie verdere toelichting in hoofdstuk 1.
  2. Zoals bij de toelichting onder de inhoudelijke ontwikkelingen aangegeven, continueren we, conform het bestuursbesluit van 6 juli 2023, vanaf 2024 de inzet voor Cultuur en Erfgoed.
  3. Zoals bij de toelichting onder de inhoudelijke ontwikkelingen aangegeven, continueren we, conform het bestuursbesluit van 6 juli 2023, vanaf 2024 de inzet voor Kwaliteit Openbaar Bestuur.
  4. Bij het opstellen van de detailbegroting doen zich jaarlijks kleine wijzigingen voor ten opzichte van de kaderbrief, zo ook dit jaar.
  5. In de meerjarenraming van de Begroting 2023 is een stelpost Nieuw Beleid opgenomen met de volgende bedragen: 2024 € 414.000, 2025 € 868.000 en 2026 € 818.000. Deze stelpost is bij de Begroting 2023 ontstaan door structurele verlaging van de begroting ter dekking van een incidentele opgave.

De wijzigingen onder B1 t/m B4 hebben per saldo een negatief effect van € 146.000 in 2024. Om binnen de financiële kaders te blijven, is dit negatieve effect opgevangen door verlaging van de stelpost voor Nieuw Beleid. In 2024 resteert dan afgerond € 0,3 miljoen voor Nieuw Beleid. In afwachting van de inhoud van het Bestuursprogramma en daaropvolgende actualisatie van IPO-inzet en -prioritering is dit bedrag als stelpost gehandhaafd binnen de Begroting 2024.

Uit de voorgaande tabel blijkt tevens de omvang van de meerjarenraming 2025-2027.

In afwijking van de Begroting 2023 is voor de Begroting 2024 geen inhoudelijke doorkijk gegeven in de activiteiten die volgen na het begrotingsjaar. Dit, zoals aangegeven, in verband met het nog op te stellen Bestuursprogramma.

Lasten per programma

In de tabel hieronder is een uitsplitsing opgenomen van de nieuwe programma's binnen de Begroting 2024. Deze bedragen zijn binnen de programma's in de begroting verder uitgesplitst naar programmaonderdelen en beleidsopgaven. De verschillen (> € 50.000) tussen de jaarkolommen 2023 en 2024 zijn toegelicht bij de verschillende programma's (daarbij kunnen de verschillen ook (licht) afwijken vanwege toerekening op basis van gemiddelde personeelslast, welke niet zijn toegelicht, alsmede door afrondingen). Meer detailinformatie is opgenomen in de bijlagen.

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjarenraming		
				2025	2026	2027
1. Ruimte en Leefbaarheid	5.608	5.203	6.216	6.373	6.663	6.915
2. Bereikbaarheid en Infrastructuur	3.391	3.362	1.626	1.636	1.636	1.636
3. Landelijk Gebied	7.721	3.710	3.781	3.806	3.806	3.806
4. Klimaat en Energie	1.095	1.772	1.738	1.297	1.297	1.297
5. Regionale economie en Cultuur	993	1.168	1.226	1.079	1.079	1.079
6. Financiën en Openbaar Bestuur	8.518	8.861	8.091	8.099	8.099	8.099
7. Digitalisering	1.900	3.265	3.466	3.480	3.480	3.480
8. Werkgeverszaken	938	966	772	776	776	776
9. Bestuurs- en Verenigingszaken	1.381	1.346	1.557	1.564	1.564	1.564
10. Overig	160	-225	74	1.381	2.492	3.336
Oude beleidsopgaven	946					
Totaal	32.650	29.430	28.547	29.492	30.890	31.987

x € 1.000

Onderscheid lastensoorten

De begroting van het IPO-bureau bestaat uit drie soorten lasten, zoals weergegeven in de tabel hieronder.

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjarenraming		
				2025	2026	2027
Programmalasten	20.604	14.505	13.656	14.950	16.350	17.447
Personeelslasten	10.386	13.064	12.978	12.631	12.631	12.631
Materiele bedrijfsvoeringslasten	1.661	1.861	1.912	1.911	1.909	1.909
Totale lasten	32.650	29.430	28.547	29.492	30.890	31.987

x € 1.000

- De programmalasten in de Begroting 2024 bedragen € 13,6 miljoen. Deze lasten zijn geraamd bij een aantal beleidsopgaven. In bijlage 2 is hiervan een specificatie opgenomen.
- De personeelslasten zijn gebaseerd op de formatie van het IPO-bureau. De omvang van de formatie in de Begroting 2024 bedraagt 93,8 fte (vast + flexibel). Deze formatie is verdeeld over programma's, ondersteuning en het management. De personeelslasten zijn deels direct toerekenbaar aan de inhoudelijke programma's (directe lasten, totaal € 9,9 miljoen) en deels algemeen van aard (indirecte lasten, totaal € 3 miljoen).

- De materiele lasten (huisvesting, kantoorkosten, etc.) blijven in 2024 op een volume van afgerond € 1,9 miljoen.

0.4 Algemene uitgangspunten Begroting 2024

0.4.1 Indexatie

Voor de indexatie hebben we gebruik gemaakt van de ramingen van het Centraal Planbureau (CPB), zoals opgenomen in de kerngegevensstabel raming maart 2023 (CEP 2023). Op basis hiervan hebben we in 2024 de personele budgetten met 5,2% en de materiële budgetten met 3,9% geïndexeerd.

De indexatie over 2024 is verwerkt bij de diverse programma's. In de meerjarenraming 2025-2027 is rekening gehouden met hetzelfde percentage als in 2024 en financieel verwerkt binnen beleidsopgave 10.1.2 Loon- en Prijscompensatie.

0.4.2 Verdeelsleutels en bijdragen provincies

De lasten van het IPO worden volledig gedekt uit (gefinancierd door) bijdragen van de provincies. Voor het bepalen van de bijdrage per provincie wordt gebruik gemaakt van een verdeelsleutel (uitgedrukt in %). De systematiek van financiering door de provincies wijkt in 2024 af van de voorgaande jaren. Op 23 maart 2023 heeft het IPO-bestuur besloten om met ingang van 2024 voor IPO-bureau en BIJ12 één verdeelpercentage te hanteren¹. In de Kaderbrief 2024 is, in lijn met genoemd bestuursbesluit, al rekening gehouden met dit nieuwe verdeelpercentage en dit is nu ook toegepast in voorliggende Begroting 2024.

Uit onderstaande tabel blijkt per provincie het procentueel aandeel in de financiering van het IPO.

Provincie	Mengpercentage IPO/BIJ12
Groningen	6,80%
Fryslân	9,49%
Drenthe	8,12%
Overijssel	9,43%
Flevoland	5,30%
Gelderland	10,67%
Utrecht	7,78%
Noord-Holland	8,17%
Zuid-Holland	9,16%
Zeeland	5,96%
Noord-Brabant	10,89%
Limburg	8,25%
Totaal	100,00%

In bijlage 5 en 6 is de financiële uitkomst van de verdeling (de bijdrage per provincie) weergegeven. Hierbij is ook een meerjarige doorkijk gegeven die aansluit op de meerjarenraming 2025-2027. Bij die meerjarige doorkijk is dezelfde verdeelsleutel gehanteerd.

¹ Afgesproken is na twee jaar een herijking uit te voeren van het verdeelpercentage en vervolgens iedere 4 jaar een herijking van het verdeelpercentage uit te voeren.

0.4.3 Toerekening personeels- en materiële lasten

De directe personeelslasten (€ 9,9 miljoen over 2024) worden toegerekend aan de betreffende beleidsopgaven. Die toerekening vindt – conform de gebruikelijke begrotingssystematiek - plaats op basis van een gemiddelde personeelslast per fte en is gebaseerd op de formatie en een maximumbedrag per schaal. In de meerjarenraming 2025-2027 fluctueert dit bedrag licht. Bij iedere beleidsopgave ontstaan hierdoor kleine verschillen bij de directe personeelslasten. Deze zogenaamde autonome verschillen hebben we niet toegelicht bij de beleidsopgaven. We volstaan met de toelichting op deze plek.

Bij de verdeling van de personele lasten maken we onderscheid in:

- Direct toerekenbare, voorziene formatie aan de beleidsopgaven (gespecificeerd naar de resultaatgebieden), totaal € 9,9 miljoen.
- Overige, indirecte personeelslasten, totaal € 3 miljoen, die onderverdeeld is in:
  - Ondersteuning: Te verdelen naar rato van de toerekenbare formatie over alle programma's. Ondersteuning bestaat bijvoorbeeld uit het Bestuursbureau, Communicatie, Public affairs, financiën en HR.
  - Managementteam (MT): de lasten voor het MT worden naar rato verdeeld over alle programma's.
  - De overige apparaatslasten (opleidingsbudget, reiskosten, etc.).

De materiële lasten (huisvestingslasten c.a.) zijn verdeeld naar rato van de toerekenbare formatie over alle programma's.

0.4.4 Overig

De onderwerpen die voorheen onderdeel waren van de Kassiersfunctie (incidentele verrekening van door het bestuur geaccordeerde extra provinciale bijdragen of kosten via het IPO), worden opgenomen in de IPO-begroting.

- Uitgangspunt is dat de onderwerpen waar IPO-activiteiten uit voortvloeien ondergebracht worden binnen de inhoudelijke programma's, tenzij het hierbij gaat om middelen waarbij het IPO uitsluitend als doorgeefluik fungeert. In dat geval wordt gebruik gemaakt van het programma 'Overig'.
- Ook onderwerpen waar niet alle provincies aan bijdragen, worden ondergebracht binnen de programma's. In bijlage 5 is een specificatie van de bijdragen per provincie opgenomen.
- Bij onderwerpen die een structureel karakter krijgen, verdwijnt het label 'Kassiersfunctie' en is het betreffende onderwerp onderdeel geworden van de IPO-begroting.

Bedragen zijn afgerond in duizendtallen, formatie op 1 decimaal.

1 Ruimte en Leefomgeving

Ruimte

De missie is een klimaatbestendige en water robuuste ruimtelijke inrichting van Nederland in 2050. De veelheid aan opgaven die op de provincies afkomen moet in goede banen worden geleid met het oog op de schaarse ruimte waar we zorgvuldig mee om willen gaan.

Richtsnoer is de ROWW-agenda 2020-2023 (Ruimtelijke Ontwikkeling, Water en Wonen). Hierin zijn meerjarige ambities en doelstellingen geformuleerd op de thema's water, wonen en ruimtelijke ontwikkeling met een focus op ruimtelijke puzzel, water en bodem sturend, energienetwerken, verstedelijking en woningbouwafspraken.

De Omgevingswet treedt naar verwachting op 1 januari 2024 in werking. Maar ook na deze datum zal het nodig zijn als provincies gezamenlijk op te trekken om volgens de Omgevingswet te gaan werken.

- De eerste periode na inwerkingtreding zullen er veel kinderziektes optreden. Het is zaak deze knelpunten snel op te lossen zodat de dienstverlening en gebiedsontwikkeling niet in het geding komen.
- Daarnaast treden we op 1 januari in werking met een minimaal niveau van het Digitaal Stelsel Omgevingswet Landelijke voorziening (DSO), met veel workarounds. De doorontwikkeling van het DSO zal nog jaren in beslag nemen, tot minimaal 2029.
- Tenslotte zullen uit het werken met de Omgevingswet nog verbeterpunten naar voren komen met betrekking tot werkwijze en regelgeving. Het landelijk programma loopt nog minimaal 1,5 jaar na inwerkingtreding door en zal daarmee ook provinciale vertegenwoordiging vragen.

Leefomgeving

Een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving is een noodzaak. Niet alleen voor de gezondheid van alle mensen in Nederland. Het is ook de basis onder een veilige en duurzame economie. De bestuurlijke Agenda Milieu, Toezicht en Handhaving (MTH) (titel agenda: 'Gezonde en Veilige Leefomgeving') is de afgelopen Statenperiode (2019-2023) leidend geweest voor de doelen en inzet op het programma. Dit is uitgewerkt langs vijf programmalijnen, te weten: gezonde leefomgeving, circulaire economie/VTH, klimaat en energie/energiebesparing, omgevingsveiligheid en VTH-stelsel/Omgevingswet. De bestuurlijke agenda is na vaststelling aangeboden aan de staatssecretaris van I&W. De staatssecretaris heeft dit aanbod omarmd, juist ook vanwege de match met haar toen nog voorziene 'Milieuvisie' (inmiddels vastgesteld Nationaal Milieubeleidskader). Hiermee hebben de gezamenlijke provincies onderwerpen bestuurlijk proactief geagendeerd en meer leidend gemaakt in de prioriteiten van het Rijk. De focus lag onder meer op het beschikken over de juiste instrumenten, bevoegdheden en middelen. In het najaar van 2021 is de bestuurlijke agenda MTH geactualiseerd en wederom als aanbod voorgelegd aan de nieuwe staatssecretaris van I&W.

1.1 Ruimte

1.1.1 Ruimtelijke ontwikkeling

Wat willen we bereiken in 2024?

1. Ondersteunen van/belangen behartigen op de invulling van de juiste condities t.b.v. provincies als uitkomst van het afgesloten provinciaal ruimtelijk arrangement.

2. Belangen behartigen van de 12 samenwerkende provincies bij de totstandkoming van de Nota Ruimte.
3. Bij de beleidsmatige implementatie en ontwikkeling van de wetgeving voortdurend de balans bewaken tussen rijksinstructieregels en provinciale instructieregels zodat rijksnormering (op onder meer maatlat klimaatadaptatie, woningbouw, zonnormering, circulariteit, water en bodem sturend etc.) niet het ruimtelijk beleid van provincies doorkruist, maar de provinciale uitvoeringspraktijk juist versterkt.

1.1.2 Omgevingswet

Wat willen we bereiken in 2024?

1. Periodiek overleg met provinciale programmamanagers en overleggen met verschillende inhoudelijk betrokkenen vanuit provincies om knelpunten te signaleren en voortgang te monitoren.
2. Fungeren als aanspreekpunt en kennisplatform voor zowel provincies als het gezamenlijke programma Aan de Slag met de Omgevingswet.
3. Deelnemen aan Programmaraad, Opdrachtgeversberaad, interbestuurlijke afstemming om provinciale vraag in te brengen, aanbod terug te leggen bij provincies en provinciale belangen te behartigen.
4. Aanbieden (waar nodig) van ondersteuningsproducten specifiek voor provincies om hun implementatieopgave ook na inwerkingtreding te ondersteunen, in samenwerking met BIJ12.

1.1.3 Water

Wat willen we bereiken in 2024?

Vanuit de gegeven bestuurlijke opdrachten:

1. Belangenbehartiging over implementatie en programmering van structurerende keuzes, de wijze van juridische borging, bijpassende financiële arrangementen van het in 2022 gepubliceerde beleidsvoornemen water en bodem sturend;
2. Belangen behartigen in het kader van klimaatadaptie via de Samenwerkingsagenda 2030 voor o.a. de gebouwde omgeving, natuur en landbouw, een robuust watersysteem en vitaal en kwetsbaar.
3. Samen met de relevante medeoverheden wordt een tussenevaluatie opgezet (in 2024) halverwege de laatste planperiode van de Kaderrichtlijn Water (KRW) (2022-2027). In de tussentijd werken we mee aan het Impulsprogramma om daarmee te voorkomen dat provincies in gebreke worden gesteld bij het niet halen van de doelen van de KRW.
4. En belangen behartigen in de Implementatie- en Uitvoeringsagenda Drinkwater van Rijk, IPO, UvW, VNG en VEWIN.
5. Bijdragen aan regionale waterkeringen ontwikkelprogramma en aan de Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA) die kennis genereren voor de wettelijke taakuitoefening van provincies inzake waterbeleid.
6. Invulling geven aan bestuurlijke afspraken rondom Informatiehuis Water (bijdrage en detachering).
7. Het Nederlands Hydrologisch Instrumentarium (NHI) voorziet in de nodige hydrologische modellen die voor provincies en partners van essentieel belang zijn bij het maken van beleidsplannen en toekomstscenario's. De bijdrage die hiervoor in de meerjarenraming was opgenomen was te hoog en is daarom verlaagd conform de gemaakte bestuurlijke afspraken.

1.1.4 Wonen

Wat willen we bereiken in 2024?

Vanuit de gegeven bestuurlijke opdrachten richt de belangenbehartiging op:

1. Het creëren van de juiste financiële condities t.a.v. onrendabele publieke toppen in woningbouw, bereikbaarheid etc.
2. Voor provincies verkrijgen van voldoende wettelijk instrumentarium en bevoegdheden in de Wet versterking regie volkshuisvesting. In het algemeen richt het IPO zich op het wegnemen van belemmeringen in (rijks)regelgeving, vernieuwing van (rijks)regelgeving en bijbehorende financiële arrangementen.
3. Inzet om de monitor over woningbouwopgave af te ronden.

1.2 Leefomgeving

1.2.1 Gezonde leefomgeving

Wat willen we bereiken in 2024?

1. Als gezamenlijke provincies op inhoud en rol nadere duiding geven aan het wettelijk kader van een 'gezonde en veilige leefomgeving', als benoemd in de Omgevingswet;
2. Vanuit het ontwikkelde Integratiekader Gezonde Leefomgeving wordt verbinding gemaakt met (en de provinciale belangen geborgd in) het Programma Gezonde Leefomgeving, zoals beschreven in de Tweede Kamerbrief van de ministers van VWS en LNV. De wettelijke taken en de bijbehorende instrumenten zijn inzichtelijk gemaakt en de provincies hebben hun beleids- en kerntaken opgepakt met inzet op een gezonde leefomgeving.
3. IMPEL (European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law): Cofinanciering van projecten met Inspectie Leefomgeving en Transport, Omgevingsdienst.nl, ministerie I&W en EU-partners. Het doel om de deelname aan IMPEL in IPO-verband te financieren is om dit kennisnetwerk in stand te houden en daarmee de gezamenlijke provincies in IPO-verband - en op deze wijze ook de omgevingsdiensten - goed aangehaakt te laten blijven in Europees verband bij dit kennisplatform. Dit draagt bij "het excelleren van de provincies als bevoegd gezag" waar de gezamenlijke provincies op inzetten.

1.2.2 Veilige leefomgeving

Wat willen we bereiken in 2024?

1. Coördinatie en monitoring van de uitvoering van de interprovinciale meerjarenagenda van de zes Brzo-Omgevingsdiensten (Besluit Risico's Zware Ongevallen) gericht op verbetering van de uitvoeringspraktijk. Het gaat hier om een goede coördinatie van Brzo-taken door het geformaliseerde BRZO+-samenwerkingsverband, het investeren in kennis- en informatieproducten waaronder de Altijd Actuele Digitale Vergunning (AADV) en een geïntegreerde informatievoorziening Omgevingsveiligheid.
2. Uitvoeren van de gezamenlijke agenda omgevingsveiligheid 2021-2024 met Rijk en gemeenten. Daarnaast een belangenbehartiging in het kader van de herijking voor een agenda omgevingsveiligheid 2025-2028.
3. Verder professionaliseren van de samenwerking van de Brzo-toezichthouders in het samenwerkingsverband BRZO+ in het kader van het convenant BRZO+.
4. Implementeren van Omgevingswet-onderdelen die niet beleidsneutraal zijn. Hieronder wordt onder andere verstaan; de implementatie van het instrument aandachtsgebieden (in plaats van groepsrisico), de risicokaart omgevingsveiligheid en met Rijk en decentrale partners investeren in instrumentarium/verantwoordelijkheidsverdeling van nieuwe ontwikkelingen, zoals cybersecurity bij majeure risicovolle bedrijven.

5. Belangenbehartiging in het kader van een nieuwe Rijksregeling drugsafvaldumpingen als opvolging van de provinciale drugsafvaldumping-regelingen (t/m 2024).

1.2.3 Duurzame leefomgeving

Wat willen we bereiken in 2024?

1. Belangen behartigen/lobbyen en bijdragen aan het opzetten en uitvoeren van het Rijks Impulsprogramma Chemische Stoffen. Dit met de inzet op samenwerking tussen de overheidslagen, een intercompartimentale aanpak van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS), waaronder PFAS, en verbinding naar het thema circulaire economie.
2. Advies geven aan het Rijk over de rol van provincies als bevoegd gezag ten aanzien van de informatie- en minimalisatieplicht inzake ZZS.
3. Belangen behartigen t.a.v. de vorming, opzet en verankering van het Kennisplatform 'Afval of grondstof, waarvoor Omgevingsdienst NL een kwartiermaker heeft aangesteld.
4. Realiseren van de ambities/uitvoering ten aanzien van CO2-reductie en energiebesparing (afspraak Klimaatakkoord) vanuit de provinciale verantwoordelijkheid voor VTH. Waaronder het bijdragen aan implementatie/uitvoering wetsvoorstel 'Verbreding energiebesparingsplicht bedrijven', wetsvoorstel 'Normering werk gerelateerde mobiliteit' en opvolging portefeuilleaanpak energiebesparing.
5. Belangenbehartiging en afspraken maken in het kader van de inzet van omgevingsdiensten ten behoeve van de vergunningsverlening van bedrijven vallend onder de 'maatwerkafspraken verduurzaming industrie' (onder het Nationaal Programma Verduurzaming Industrie). Dit in afstemming met Klimaat en Energie.

1.2.4 VTH-stelsel

Wat willen we bereiken in 2024?

1. Bijdragen aan de uitwerking van het interbestuurlijk programma (IBP) versterking VTH-stelsel (uitwerking adviescommissie Van Aartsen). Er is door de gezamenlijke provincies commitment uitgesproken hier stevig op in te zetten gezien het belang voor de rol en positie van de provincies. Dit zodat dit in lijn is met de provinciale visie op een robuust en toekomstbestendig VTH-stelsel. Binnen het IBP-VTH is IPO trekker van de pijler 'onafhankelijke uitvoering van toezicht en handhaving' en levert input aan de andere pijlers.
2. Borgen dat de aanbevelingen van de projecten waarvoor IPO trekker was in het kader van de Uitvoeringsagenda VTH/aanpak Milieucriminaliteit worden uitgewerkt via het interbestuurlijk programma. Het gaat hier om de professionalisering van de beleids- en uitvoeringscyclus (big 8), onafhankelijkheid en implementatie van de Landelijke Handhavingsstrategie (LHS; verbinding tussen bestuurs- en strafrecht).
3. Op basis van de financieringswijze van omgevingsdiensten: onderzoeken op welke wijze de effecten van inzet en beleid meetbaar kunnen worden gemaakt voor het sturen op outcome gericht VTH-beleid.

Wat mag het kosten?

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjarenraming		
				2025	2026	2027
1.1 Ruimte						
1.1.1 Ruimtelijke ontwikkeling	212	181	195	196	196	196
1.1.2 Omgevingswet	2.387	2.053	2.922	3.214	3.504	3.794
1.1.3 Water	1.428	1.462	1.480	1.485	1.485	1.447
1.1.4 Wonen	453	441	476	479	479	479
1.2 Leefomgeving						
1.2.1 Gezonde leefomgeving	244	173	186	187	187	187
1.2.2 Veilige leefomgeving	153	110	119	120	120	120
1.2.3 Duurzame leefomgeving	221	56	225	227	227	227
1.2.4 VTH-stelsel	511	727	612	465	465	465
Totaal 1. Ruimte en Leefomgeving	5.608	5.203	6.216	6.373	6.663	6.915

x € 1.000

Toelichting (bij afwijkingen t.o.v. Begroting 2023 > € 50.000)

- 1.1.2 Wij hebben in de Begroting 2024 het bestuursbesluit van 7 september 2023 verwerkt met betrekking tot de verhoging van de provinciale bijdrage voor het beheer en de doorontwikkeling Digitaal Stelsel Omgevingswet Landelijke Voorziening (DSO-LV). De huidige bijdrage van de provincies stijgt met ingang van 2024 met € 0,8 miljoen en zal vanaf 2025 verder stijgen omdat steeds meer functionaliteiten zullen worden opgeleverd. De bijdrage wordt vanaf 2025 jaarlijks verhoogd tot 2029, waarna het bedrag zich stabiliseert op jaarlijks € 3,8 miljoen (excl. indexering). Voor 2024 leidt het bestuursbesluit per saldo niet tot extra lasten van provincies omdat provincies hiervoor compensatie ontvangen van het Rijk.
- 1.2.3 Voor het realiseren van de handreikingen Krachtenkaart hebben we tijdelijk extra middelen ingezet.
- 1.2.4 In 2023 en 2024 zijn extra middelen geraamd voor de uitwerking van complexe regelgeving in de uitvoeringspraktijk (opstellen handreiking, opstellen van uitvoeringsprogramma, afstemming met bedrijfsleven, etc.).

2 Bereikbaarheid en Infrastructuur

De ambitie is gericht op een 'duurzame en zorgeloze mobiliteit'. Inzet is het opvolgen van de afspraken uit het Nationaal Toekomst Beeld OV 2040, Nationaal Toekomstbeeld Fiets, het Klimaatakkoord en het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 en het realiseren van instrumentarium dat hierbij ondersteunend is. Daarbij wordt gewerkt met akkoorden met medeoverheden en partners in de keten. Infrastructuur en Bereikbaarheid zijn onderdeel van de propositie Wonen & Bereikbaarheid, één van de drie provinciale transitieën. Woon- en werklocaties moeten bereikbaar zijn, klimaatbestendig, natuurinclusief en energieneutraal/leverend zijn. Mobiliteitshubs met een breed scala aan voorzieningen en woningbouwlocaties zijn wederzijds randvoorwaardelijk. Betalen naar Gebruik is op termijn een mogelijk beleidsinstrument voor mobiliteitsbeheersing.

2.1 Bereikbaarheid en Infrastructuur

2.1.1 Duurzame mobiliteit

Wat willen we bereiken in 2024?

1. Mobiliteitsbeleid algemeen
  - Inbreng en belangenbehartiging bij de Mobiliteitsvisie van het Rijk, de herijking van het MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport), de MIRT-spelregels, de actieagenda vervoersongelijkheid en de te ontwikkelen bereikbaarheidsindicatoren.
2. Uitvoering Klimaatakkoord
  - Positie houden bij realisatie van de afspraken uit het Klimaatakkoord alsmede de aanvullende bestuurlijke afspraken uit 2023 door:
    - a. (Landelijke) regie, coördinatie en support op de voortgang/realisatie van de Regionale Mobiliteitsprogramma's (RMP's) en waar nodig en zinvol de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL)
    - b. Inzet op ontwikkeling van ondersteunend instrumentarium, waaronder fiscaal instrumentarium en betalen naar gebruik, binnen de randvoorwaarden van het provinciale financiële beleid.
3. Duurzame infrastructuur
  - a. Inbreng bij de implementatie van de nationale samenwerkingsagenda Klimaat neutrale en Circulaire Infrastructuur en het convenant Schoon en Emissieloos Bouwen
  - b. Belangenbehartiging op basis van de (interbestuurlijke) 2^e landelijke prognose vernieuwingsopgave infrastructuur
  - c. Positiebepaling en belangenbehartiging ten aanzien van het nationale stelsel Digitale mobiliteitsdata.

2.1.2 Openbaar vervoer

Wat willen we bereiken in 2024?

1. Openbaar vervoer (OV)
  - a. Inzetten op aanvullende rijksbijdragen om het voorzieningenniveau in 2024 op peil te houden en de basis te leggen voor duurzame groei van het OV om haar rol in de transitieopgaven te kunnen oppakken.
  - b. Verder uitwerken TBOV 2040 (Toekomstbeeld OV) en doorontwikkelen als programma met uitwerking voor knooppunten, BRT (Bus Rapid Transit) als een volwaardig alternatief, standpuntbepaling ten aanzien van vervoersarmoede.

- c. Uitvoering gedeelde agenda publieke mobiliteit decentrale overheden, in samenwerking met DOVA (samenwerkingsverband van decentrale OV-autoriteiten).
- 2. Toekomst concessies (NOVB, Nationaal OV-Beraad)
  - a. Zeker stellen van bestuurlijke afspraken via NOVB ten aanzien van aanbestedingskalender, sociale veiligheid, toegankelijkheid en Mobility-as-a-Service (MaaS).
- 3. Spoor(ordering)
  - a. Monitoren en evalueren van (aanvullende) bestuurlijke afspraken afsprakenkader werken voor derden aan spoorinfrastructuur (in situaties waarin provincies (mede-)opdrachtgever zijn).
  - b. Standpunt inbrengen op (in)formele consultaties op wetgevingstrajecten en nieuw beleid vanuit de rijksoverheid en realiseren innovatieve aanpak exploitatiekosten Fietsparkeren bij stations.

2.1.3 Verkeersveiligheid

Wat willen we bereiken in 2024?

1. Strategisch Plan Verkeersveiligheid
Belangen behartigen in relatie tot het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV), met inzet op infrastructuur, gedrag én handhaving, en verder opbouwen van risico gestuurde aanpak inclusief onderliggende data over de risico-indicatoren.
2. Nieuwe ontwikkelingen
Indien bestuurlijk gewenst belangen behartigen rondom nieuwe ontwikkelingen als het Meerjarenplan Fietsveiligheid, derde tranche Investeringsimpuls SPV, de aanpak Rijden Onder Invloed, het traject 'extra inzet op verminderen verkeersslachtoffers' en het toelatingskader Licht Elektrische Voertuigen (LEV-Kader) en het RVV 1990.
3. Implementatie
Inbreng van provinciale belangen in de uitvoering van het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV), de datataskforce verkeersveiligheid, en (mede) implementeren van de richtlijn betreffende het beheer van de verkeersveiligheid van weginfrastructuur (Road Infrastructure Safety Management, RISM II).

2.1.4 Fiets

Wat willen we bereiken in 2024?

1. Nationaal Toekomstbeeld
Uitwerken Nationaal Toekomstbeeld Fiets (NTF), financieringsstrategie en uitwerken Meerjarige Uitvoeringsagenda Fiets
2. Fiets parkeren
Provinciale inbreng zeker stellen in de 'Normen fietsparkeren bij nieuwe ontwikkelingen' en waar mogelijk en zinvol inbreng bij de uitvoering bestuursakkoord Fiets parkeren bij Stations.
3. Knooppunten en nieuwe locaties
Belangen behartigen ten aanzien van fiets en fietsparkeren bij (OV-)knooppunten en woningbouwlocaties.
4. Inbreng in het netwerk Tour de Force.

2.1.5 Goederenvervoer & Logistiek

Wat willen we bereiken in 2024?

1. Nieuwe beleidsontwikkelingen
Belangen behartigen en standpuntbepaling voor herijking Multimodale Goederenvervoeragenda, Spoorgoederenvervoeractie en Binnenvaartactie.
2. Verduurzaming
Positiebepaling, en daaruit eventueel volgende belangenbehartiging en steunen van (de verduurzaming) van transport en logistiek, in de context van de Europese Green Deal en het Europese programma 'Duurzame en Slimme

- Mobiliteit' (o.a. binnenvaart, wegtransport, clean energy hubs, ruimtelijke sturing logistiek/GRIP' (verdozing/verlooding)).
3. Vrachtwagenheffing
Belangen behartigen t.a.v. de uitvoering van Vrachtwagenheffing en de terugsluis.

Wat mag het kosten?

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjarenraming		
				2025	2026	2027
2.1 Bereikbaarheid en Infrastructuur						
2.1.1 Duurzame mobiliteit	2.444	2.553	757	761	761	761
2.1.2 Openbaar vervoer	258	281	303	305	305	305
2.1.3 Verkeersveiligheid	287	219	236	238	238	238
2.1.4 Fiets	300	199	211	212	212	212
2.1.5 Goederenvervoer & Logistiek	101	110	119	120	120	120
Totaal 2. Bereikbaarheid en Infrastructuur	3.391	3.362	1.626	1.636	1.636	1.636

x € 1.000

Toelichting (bij afwijkingen t.o.v. Begroting 2023 > € 50.000)

- 2.1.1 Het IPO-bestuur heeft 9 februari 2023 besloten het KpVV-programma (Kennisplatform Verkeer & Vervoer) per 1 januari 2024 via een begrotingssubsidie te financieren. De begrotings-subsidies worden door de provincies direct aan CROW-KpVV verstrekt. Dit heeft als gevolg dat de begroting van het IPO in 2024 niet meer wordt belast met het hiermee verbonden budget van € 1,8 miljoen.

3 Landelijk gebied

In het landelijk gebied komen veel opgaven bij elkaar, zoals verduurzaming van de landbouw, voedselzekerheid, biodiversiteitsherstel, herstel van waterkwaliteit, faunaschade, klimaatopgave, de reductie van stikstofemissies en de daar mee samenhangende vergunningverlening.

Deze ontwikkelingen vallen binnen of sluiten aan bij de provinciale kerntaken. Een gebiedsgerichte aanpak, waarbij provincies aan het stuur zitten is daarom noodzakelijk om deze opgaven in samenhang tot uitvoering te brengen. Van het Rijk zijn duidelijke doelen, kaders en voldoende middelen nodig. IPO behartigt bij al deze onderwerpen de belangen van twaalf provincies. Dat doet IPO door op thema's te zorgen voor een goede informatiepositie van provincies, met provincies te lobbyen bij het Rijk, samen op te trekken met de andere overheden en de gezamenlijke inzet van provincies bij bestuurlijke overleggen met het kabinet voor te bereiden.

Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en Regieorganisatie Transitie Landelijk Gebied (RTLG), aanpak Piekbelasting

De komst van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en het opzetten van de bijbehorende regieorganisatie (RTLG) hebben in 2023 geleid tot aanvullende inzet van het Interprovinciaal Programma Stikstof en Natuur (IPSN) en daarmee extra kosten. Daarnaast is ook veel meer inzet nodig geweest op de aanpak piekbelasting en de strategische inzet t.a.v. generieke maatregelen dan eerder kon worden voorzien. Deze extra kosten konden in 2023 worden opgevangen binnen de bestaande begroting van IPSN, maar daarmee is er (dit doortrekkend naar de begroting van het komende jaar) geen rek meer in de IPSN-begroting van 2024 voor nog meer aanvullende inzet (dan kon worden voorzien bij het bestuursbesluit in 2021 over IPSN en het destijds vastgestelde budget).

2024: De werkorganisatie Landelijk gebied

In 2024 verzorgen de werkorganisatie die zich richt op de Natuur en Stikstof opgaven (het Interprovinciaal Programma Stikstof en Natuur) en het team dat zich richt op de Natuur en Landbouw opgaven (team Vitaal Platteland) de ondersteuning van de twee Bestuurlijke Advies Commissies voor het Landelijk Gebied. De Begroting 2024 is zodanig opgesteld dat op basis van de inzichten van najaar 2023 invulling gegeven kan worden aan het uitvoeren van de taken binnen het domein van het Landelijk Gebied.

Het uitgangspunt is dat voor de Begroting 2024 hetzelfde budget wordt gehanteerd als voor het jaar 2023, maar dat in de Voorjaarsnota 2024 wordt ingevuld of er extra kosten gemaakt worden door nieuwe ontwikkelingen. Eén van de ontwikkelingen die wordt voorzien is de komst van een nieuw kabinet dat mogelijk om extra inzet zal vragen.

3.1 Landelijk gebied

3.1.1 Landbouw

Wat willen we bereiken in 2024?

Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

1. Organiseren van het netwerk van provinciale betrokkenen en het regulier ophalen van ambtelijke- en bestuurlijke knelpunten in de realisatie.

2. Bewaken van de voortgang van de bestuurlijke afspraken die in 2022 zijn gemaakt over het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Zorg dragen voor reguliere bestuurlijke afstemming met het Rijk.
3. Starten van voorbereiding evaluatie en voorbereiding nieuwe periode.

Perspectief Landbouw

1. Behartigen belangen bij realisatie landbouwbeleid van LNV en afstemmen beleidsontwikkelingen met andere beleidsopgaven zoals NPLG, stikstof, de realisatie van een gunstige staat van instandhouding natuur en de opgaven uit Klimaatakkoord. Voor provincies is het voor transitie landelijk gebied noodzaak dat perspectief landbouw goed uitgewerkt en geïnstrumenteerd wordt.
2. Vertalen van de hoofdlijnen uit het Kabinetsplan Landbouw, en het provinciale position paper landbouw en voedsel, in concrete beleids- en uitvoeringsuitwerkingen. De verwachting is dat het Kabinet op basis van het Kabinetsplan Landbouw zal komen tot een uitvoerings- en implementatieagenda waar actieve inzet van IPO en provincies voor noodzakelijk zal zijn. De uitwerking kan betrekking hebben op thema's als ecosysteemdiensten, doelsturing en generiek landbouwbeleid.
3. Inbrengen van het dossier perspectief landbouw in wetgevingstrajecten, zoals herziening mestwetgeving, pachtwet.
4. Organiseren kennisuitwisseling tussen provincies op het vlak van verduurzaming van de landbouw.

Klimaatakkoord landbouw en landgebruik

1. Voorbereiden afronding bestuurlijke afspraken, voor zover nog niet vervat in het klimaatakkoord over o.a. regelgeving, instrumenten, middelen en provinciale rol met betrekking tot landbouw, bossenstrategie, natuur en het veenweidedossier. Inhoudelijke inbreng op deze dossiers wordt door provincies zelf geleverd.
2. Signaleren, adviseren en voorbereiden standpuntbepaling over de activiteiten waar in het klimaatakkoord ook een trekkende of regierol voor provincies is benoemd (met name veenweide en natuurbeleid/bomen, bos en natuur) en bevorderen dat deze ook in samenhang met andere beleidsopgaven wordt opgepakt.
3. Inbreng leveren in uitwerking afspraken over groen gas/biogas, vanuit landbouwperspectief (zie ook 3.1.2).

3.1.2 Natuur

Wat willen we bereiken in 2024?

Programma Natuur

1. Gezamenlijk met BIJ12, provincies en partners volgen voortgang eerste fase programma natuur, en waar nodig aanvullende bestuurlijke afspraken maken over de voortgang.
2. Voorbereiden van het gezamenlijke proces voor de totstandkoming van bestuurlijke afspraken die gericht zijn op de uitwerking van de tweede fase van het programma natuur, voor de periode 2023 tot 2030. Zorg dragen voor integratie met trajecten natuurdoelanalyses en PPLG's (Provinciaal Programma Landelijk Gebied).
3. Samen met het Rijk en partners uit relevante sectoren verder uitwerken van een groei-agenda natuurinclusief met die partijen die het verschil willen maken en hierop al energie zetten (meevaren op de boegolf van bijvoorbeeld Bouwend Nederland), die kansen benoemt en benut én kaders meegeeft aan de andere maatschappelijke opgaven op het gebied van landbouw, energie, wonen en klimaat.

Natuurwetgeving

1. Belangen behartigen bij beleidsontwikkelingen Rijk op wettelijke provinciale taak en o.a. inzetten op beleidsneutraliteit implementatie natuur in omgevingswet.
2. Samen met BIJ12 provincies en Rijk adviseren over beleidsontwikkelingen over stijgende faunaschades (medio 2023), juridische ontwikkelingen faunabeheer (zie ook hierna) en gezamenlijke aanpak ontheffingverlening. Wet Natuurbescherming/Omgevingswet, onder meer ten aanzien van windturbineprojecten.
3. Toetsen gedragscodes, aanpak invasieve exoten op de provinciale uitvoeringspraktijk en uitvoerbaarheid.

Faunabeleid

1. Samen met BIJ12 uitwerken en bestuurlijke besluitvorming voorbereiden voor het vaststellen van een geactualiseerd wolvenplan.
2. Samen met BIJ12 adviseren over en ontwikkelen van innovatief en waar mogelijk maatschappelijk gedragen faunabeleid en zorgen voor gezamenlijke standpuntbepaling dat leidt tot minder structurele kosten voor provincies voor faunaschade.
3. Gezamenlijke inzet formuleren op rijksbeleid ten aanzien van faunabeheer en de jacht, en de verwachte bijbehorende kosten.

Natuurbeleid inclusief Natuurpact

1. Provinciale belangen behartigen bij beleidsontwikkelingen Rijk en hierover afstemmen via werkgroepen met de provincies. Afstemmen nieuwe beleidsontwikkelingen met provincies, onder andere Agenda Natuurinclusief.
2. Opleveren jaarlijkse voortgangsrapportage natuur, samen met BIJ12. Dit betreft een rapportage voor Provinciale Staten over de voortgang van de afspraken in het natuurpact. Ondersteunen bij implementeren van afspraken taskforce versnelling Natuurpact.
3. Uitwerken derde lerende evaluatie Natuurpact, en gezamenlijke beleidsmatige uitwerking van een aanpak van de aanbevelingen van de 3e lerende evaluatie Natuurpact, mede in relatie met de andere opgaven in de ruimtelijke omgeving
4. Indien noodzakelijk leiden bovenstaande stappen tot actualisatie van de afspraken over natuur in het Natuurpact

EU-biodiversiteit (inclusief Natura2000)

1. Als belangenbehartiger van provincies input inbrengen in EU-besluitvorming biodiversiteit. EU-kaders zijn van grote impact op provinciale beleidsinvulling.
2. Inbreng voorbereiden voor landelijke trajecten, waaronder het strategische plan Natura2000 (N2000) en het beleidskader doelwijziging.
3. Gezamenlijke inzet uitwerken en ondersteunen ten aanzien van de nieuwe EU-verordening natuurherstel. Organiseren afstemming provincies en Rijk en voorbereiden besluitvorming over onderdelen waar gezamenlijke uitwerking noodzakelijk is
4. Organiseren gezamenlijke processen ter afstemming en vaststelling van de beleidsstukken voortkomende uit de actualisatie van doelensysteem N2000, inclusief inbreng in NPLG.
5. Faciliteren kennisuitwisseling over voortgang en voert regie op verbetering van de afstemming van de provincies met andere voortouwnemers van N2000-beheerplannen.
6. Faciliteren en initiëren pilots tot het opstellen van natuurdoelanalyses.

3.1.3 Interprovinciaal Programma Stikstof en Natuur

Beleidsontwikkeling gebiedsgerichte aanpak

1. Ondersteunen bij de ontwikkeling van de gebiedsgerichte aanpak en bij de implementatie en uitvoering hiervan in de gebiedsprocessen (zoals het ontwikkelen, opleveren en uitvoeren van de provinciale gebiedsprogramma's);

2. Bevorderen van kennisdeling en -borging tussen Rijk en provincies over de gebiedsaanpak;
3. Delen van actuele en relevante data in opdracht van provincies met de buitenwereld;
4. Voorbereiden van bestuurlijke afspraken over doelen, instrumenten en middelen in het kader van het NPLG en de bijbehorende regieorganisatie.

Strategie en visie landelijk gebied

1. Leveren van een proactieve bijdrage, samen met betrokken IPO-commissies, aan de ontwikkeling en uitvoering van het NPLG en bijbehorende regieorganisatie;
2. Ontwikkelen van een strategische agenda waarmee we anticiperen op aankomende bestuurlijke keuzes. Met ontwikkelde scenario's duiden we daarbij ook de consequenties en risico's van deze keuzes;
3. Verzorgen van beleidsadvies en proactief signaleren van de samenhang met andere beleidsopgaven en het doen van voorstellen voor regie op de samenhang;

Wat willen we bereiken in 2024?

Uitvoeringsbeleid VTH en ondersteunend instrumentarium

1. Ondersteunen bij de ontwikkeling, implementatie en evaluatie van het beleid, regelgeving en instrumentarium voor Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH);
2. Zorgdragen voor een proactieve toetsing en inbreng op uitvoerbaarheid en juridische houdbaarheid in de voorbereiding op bestuurlijke besluitvorming;
3. In samenwerking met BIJ12 programma-brede ondersteuning bij kennisontwikkeling, -deling en -borging over Monitoring & Data Stikstof;
4. In samenwerking met BIJ12 zorgen voor programma-brede provinciale inbreng in de doorontwikkeling en optimalisering van AERIUS als instrument voor toestemmingsverlening.

Wat mag het kosten?

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjarenraming		
				2025	2026	2027
3.1 Landelijk Gebied						
3.1.1 Landbouw	638	512	552	556	556	556
3.1.2 Natuur	874	1.090	956	962	962	962
3.1.3 IPSN	6.210	2.109	2.273	2.288	2.288	2.288
Totaal 3. Landelijk Gebied	7.721	3.710	3.781	3.806	3.806	3.806

x € 1.000

Toelichting (bij afwijkingen t.o.v. Begroting 2023 > € 50.000)

- 3.1.2 In 2023 was incidenteel een raming opgenomen voor de lerende evaluatie.
- 3.1.3 In de tabel hieronder is het totaal op verenigingsniveau aangegeven.

	2024	2025	2026	2027
IPO-bureau	2.273	2.288	2.288	2.288
BIJ12	5.056	5.056	5.056	5.056
Totaal IPSN	7.329	7.344	7.344	7.344

x € 1.000

4 Klimaat en Energie

Naast de bestaande afspraken in het kader van het Klimaatakkoord, zijn in 2022 aanvullende bestuurlijke afspraken gemaakt over het beleidsprogramma Klimaat en Energie, dat toewerkt naar een ambitie van 55-60% CO₂-reductie. Ten opzichte van het Klimaatakkoord is er dus meer ambitie en, mede door de oorlog in Oekraïne, meer urgentie tot versnelling van de uitvoering. De bijdragen van provincies (en daarmee ook van het IPO) verbreedt zich. Naast de realisering van de RES-doelen zijn belangrijke bestuurlijke prioriteiten: het programmeren van de provinciale energie-infrastructuur (opstellen provinciaal MIEK; Meerjarenprogramma Infrastructuur, Energie en Klimaat); het aanpakken van netcongestie; het verduurzamen van de gebouwde omgeving; acties op het snijvlak van energie en ruimte (ruimtelijke inpassing van energie-infra en versnellen van vergunningverlening en ruimtelijke procedures); gezamenlijke inzet op het realiseren van een regionale backbone waterstof en het door ontwikkelen van data en monitoring.

4.1 Klimaat en Energie

4.1.1 Coördinatie Klimaat en Energie

Wat willen we bereiken in 2024?

- Coördinatie van/belangen behartigen ten aanzien van de uitvoering bestuurlijke afspraken Klimaatakkoord en het jaarlijks Klimaatprogramma van het kabinet
- Inbreng in herijking uitvoeringsmiddelen klimaat (CDOKE-regeling) voor 2024 en verder. Inbreng in UDO Klimaat (uitvoeringstoets nieuwe klimaatpakket).
- Belangen behartigen ten aanzien van EU-voorstellen zoals Fit for 55 en Repower EU.
- Doorontwikkeling data en monitoring op basis van interprovinciale kerndataset en aansluitend op de landelijke klimaatmonitor.

4.1.2 Regionale Energie Strategie 2.0

Wat willen we bereiken in 2024?

1. Bijdragen aan het halen van de ambities om via de regionale energiestrategieën (RES'en) 35-55 terrawattuur (TWh) grootschalige elektriciteitsproductie op land in 2030 te realiseren door deel te nemen in het Nationaal Programma Regionale Energie Strategie (NP RES) en knelpunten en kansen in te brengen namens de provincies.
2. Belangen behartigen en adviseren over de voortgang en diverse randvoorwaarden, zoals afstands- en geluidsnormen, voorkeursvolgorde zon, SDE, kwaliteitsbudget, ruimtelijke inbedding en eventuele nieuwe thema's.
3. Bijdragen aan het kennisnetwerken Shine en Blow. Deze netwerken worden gefaciliteerd door RVO op kosten van IPO.
4. Voorbereiden interbestuurlijke uitvoeringstafel elektriciteit; gericht op onderhouden netwerk, inzicht krijgen in uitvoeringsproblemen en -kansen.

4.1.3 Industrie en bedrijventerreinen

Wat willen we bereiken in 2024?

1. Belangen behartigen, ondersteunen en adviseren van provincies over de verduurzaming industrie ten behoeve van het realiseren van de klimaatdoelstelling voor de industrie. Rol van de (provinciale) overheid daarbij is het op orde hebben van een toekomstbestendig energiesysteem en de beschikbaarheid van energie-infrastructuur.
2. Ondersteunen en adviseren provincies bij uitvoering van de Clusters Energiestrategie (CES-en) van de vijf energieclusters en de Cluster6-aanpak.
3. Voorbereiden bestuurders voor interbestuurlijke Stuurgroep Nationaal Programma Verduurzaming Industrie (NPVI) en deelname aan voorbereidende ambtelijke overleggen (in afstemming met de programma's Ruimte en Regionale Economie).

4.1.4 Warmtetransitie

Wat willen we bereiken in 2024?

1. Belangen behartigen bij de totstandkoming van de Warmtewet.
2. Belangen behartigen, ondersteunen en adviseren provincies; organiseren randvoorwaarden voor het realiseren van warmtenetten en voor verduurzaming maatschappelijk en bedrijfsmatig vastgoed. Invullen van liaison-rol in het Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie.
3. Standpuntbepaling en advisering over groen gas en ondersteunen van eventuele provinciale rol bij de implementatie/ruimtelijke inpassing.
4. Voorbereiden interbestuurlijke uitvoeringstafel gebouwde omgeving; gericht op onderhouden netwerk, inzicht krijgen in uitvoeringsproblemen en -kansen.

4.1.5 Energie-infrastructuur

Wat willen we bereiken in 2024?

1. Belangen behartigen en ondersteunen provincies; organiseren randvoorwaarden voor de per provincie op te stellen PMIEK-en (provinciale plannen voor energie-infrastructuur) en acties uit het Landelijk Actieplan Netcongestie (LAN). Het gaat in 2024 onder meer om energiesysteemvisies en PMIEKS 2.0.
2. Interbestuurlijk regie voeren op alle ontwikkelingen rond het energiesysteem.
3. Belangen behartigen ten aanzien van diverse beleidsontwikkelingen en kamerbrieven ten aanzien van energie-infrastructuur, waaronder bestuurlijke het landelijk Programma Energie Hoofdstructuur (PEH) en het Nationaal Plan Energiesysteem (NPE) in afstemming met diverse vragende partijen zoals RES, NPLW, Mobiliteit en Industrie. Inbrengen van de ruimteclaim van energie in de ruimtelijke voorstellen en uitwerken van instrumenten om realisatie van energie-infrastructuur te versnellen. Dit in afstemming met Wonen, Mobiliteit en Regionale Economie.
4. Voorbereiden interbestuurlijke uitvoeringstafel elektriciteit en het BO MIEK.
5. Gezamenlijke inzet op waterstof en het ontsluiten van regionale distributie voor initiatieven in provincies (vervolg van de in 2023 gestarte pilots). Inclusief bijdrage leveren aan en provincies adviseren over de nationale routekaart waterstof en de uitvoering van het nationaal waterstofprogramma.

Wat mag het kosten?

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjarenraming		
				2025	2026	2027
4.1 Klimaat en Energie						
4.1.1 Coördinatie Klimaat en Energie	322	351	379	381	381	381
4.1.2 Regionale Energie Strategie 2.0	350	542	411	414	414	414
4.1.3 Industrie en bedrijventerreinen	92	267	288	109	109	109
4.1.4 Warmtetransitie	184	451	487	218	218	218
4.1.5 Energie-infrastructuur	147	160	173	174	174	174
Totaal 4. Klimaat en Energie	1.095	1.772	1.738	1.297	1.297	1.297

x € 1.000

Toelichting (bij afwijkingen t.o.v. Begroting 2023 > € 50.000)

- 4.1.2 Vanaf 2024 wordt de inzet voor RES 2.0 met 0,6 fte verlaagd.
De benodigde meerjarige capaciteit zal worden gezien bij de vaststelling van het Bestuursprogramma.

5 Regionale economie en Cultuur

Regionale Economie

De IPO-inzet voor het programma Regionale Economie is gericht op het bijdragen aan ontwikkelkracht, innovatie en duurzaam verdienvermogen van de regionale economie in de provincies. Centraal daarbij staat de belangenbehartiging en kennisdeling die er aan bijdraagt de rol en inzet van de provincies structureel versterkt wordt. Waar nodig gebeurt dit in samenwerking met het Rijk, VNG, ROM's NL (Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen) en stakeholders als VNO NCW en MKB NL.

Binnen de regionale economie ligt de focus op de grote maatschappelijke opgaves en transities, met name op verduurzaming, circulair en digitalisering. Provincies vervullen daarbij als middenbestuur een regierol. Ze stimuleren innovatie in de regio, waarbij tevens het betrekken en aanhaken van het (innovatieve) MKB hoog op de agenda staat. De inzet van provincies vertaalt zich ook in een ruimtelijke opgave. Dit is in het verlengde van de ruimtelijke transities waarbij er ruimte voor werklocaties geborgd moet zijn, maar ook de transities richting een circulaire economie en digitalisering vragen om ruimtelijke sturing en facilitering.

Cultuur en erfgoed

De provincies hebben bestuurlijke, wettelijke en financiële afspraken en taken op het gebied van cultuur, erfgoed, cultuureducatie- en participatie en bibliotheken. Het IPO-programma cultuur en erfgoed stemt af en onderhandelt namens de 12 provincies met OCW, VNG en derden partijen. Ook speelt het IPO een rol in de belangenbehartiging en kennis deling.

Als stelselpartner in het bibliotheekstelsel wordt de huidige provinciale bevorderingstaak in de wet stelsel openbare bibliotheken (WsoB) per 2025 uitgebreid naar aan zorgplicht voor provincies. IPO behartigt de belangen van de provincie in dit wetstraject, waarbij omschrijving zorgplicht en daarmee samenhangende taken en financiële implicaties aandacht vragen. De bestuurlijke afspraken op het gebied van Erfgoed worden vanaf najaar 2023 vernieuwd waarbij de middelen en rol van provincies op het gebied van monumenten restauraties, archeologie, participatie en kennisdeling worden vastgelegd. Verder vinden in 2024 diverse rijksbeleidsontwikkelingen plaats op het gebied van Cultuureducatie en vernieuwing cultuurstelsel waar IPO de belangen van de gezamenlijke provincies behartigt.

5.1 Regionale economie

5.1.1 Regionaal economisch beleid

Wat willen we bereiken in 2024?

1. Innovatie in de regio
Inzet op regionale verankering en sterke positionering van de rol van de provincies bij het innovatiebeleid in de regio. Dit vertaalt zich in de herziening van het Kennis- en Innovatie Convenant (KIC) en de Kennis en Innovatie Agenda's (KIA's) waarbij nadrukkelijker het accent komt te liggen op valorisatie in de regio met een actieve rol voor provincies en ROM's. Dit vertaalt zich eveneens in een actieagenda gericht op systeemverandering van de dienstverlening richting breed en innovatief MKB in lijn met de adviezen van het Comité voor Ondernemerschap. Speciale aandacht is nodig structurele oplossingen voor het co-financieringsvraagstuk en de invulling van gezamenlijk

- opdrachtgeverschap met EZK ten aanzien van de bovenregionale agenda van de ROM's.
2. Europese Structuurfondsen
Belangenbehartiging door IPO/ HNP om post-2027 tot een zo groot mogelijke nationale envelop structuurfondsen voor Nederland te komen, alsmede meer middelen voor grensoverschrijdende en transnationale programma's (Interreg) en voldoende investeringsmiddelen voor klimaat en groene transitie en digitalisering. Inhoudelijk richten IPO/HNP zich op het keren van de centralisatietrend bij het cohesiebeleid, alsmede het realiseren dat er voldoende middelen beschikbaar blijven voor ontwikkelde regio's binnen het cohesiebeleid. Ook ontwikkelde regio's moeten van innovatie-instrumenten gebruik kunnen blijven maken.
  3. Regionale Arbeidsmarkt
Belangenbehartiging voor erkenning en integrale financiering voor de regionale HCA-aanpakken (Human Capital Agenda) als waardevolle aanvulling op het traditionele arbeidsmarktbeleid, waarmee deze regionale structuren meer benut worden bij het opstellen en de uitvoering van het arbeidsmarktbeleid.

5.1.2 Digitale economie

Wat willen we bereiken in 2024?

1. Werkagenda digitale economie
Uitvoering geven aan de werkagenda digitale economie, waarin kennisdeling en belangenbehartiging ten aanzien van voor regionale economie relevante thema's zijn opgenomen, zoals het versnellen van de connectiviteit van het platteland en kleine gemeenten, cyberweerbaarheid van het MKB, sleuteltechnologieën en de digitale infrastructuur. De agenda zal in de komende periode op basis van prioritering van provincies, medeoverheden en maatschappelijke partners worden herzien.

5.1.3 Circulaire Economie

Wat willen we bereiken in 2024?

1. Bestuurlijke afspraken NPCE
Versnellen van de circulaire economie in de regio onder meer middels de invulling en uitvoering van bestuurlijke afspraken die zijn gekoppeld aan het NPCE (Nationaal Programma Circulaire Economie). Invulling geven aan de in 2023 gemaakte bestuurlijke afspraken met het Rijk inzake de uitvoering van het Nationaal Plan Circulaire Economie.
2. Krachtenkaart Circulaire Economie
Belangenbehartiging ten bate van het versterken van regierol van provincies in de regio om zo de ontwikkeling richting een circulaire economie te versnellen. Waaronder de realisatie van de 5 gezamenlijk ontwikkelpaden van de Krachtenkaart Circulaire Economie (CE) waaraan de gezamenlijke provincies zich verbonden hebben, waaronder het samen met VNG, UvW en I&W komen tot een aanpak voor circulair inkopen en aanbesteden.
3. Ondersteuning MKB
Middels coördinatie en begeleiding zorgen dat door provincies uitvoering gegeven wordt aan de afspraken tussen Rijk en provincies om het MKB te ondersteunen in de transitie naar Nederland Circulair in 2050, door op basis van de Krachtenkaart Circulaire Economie o.a. regionale circulaire ecosystemen te versterken.

5.1.4 Ruimtelijke economie

Wat willen we bereiken in 2024?

1. Ruimte voor werklocaties
Belangenbehartiging op de rol en positie van provincies op het onderwerp ruimtelijke economie-werklocaties, met de focus op bedrijventerreinen. Daarmee wordt het economisch perspectief ingebracht in de opgaven en transitie in het ruimtelijk domein, onder meer middels specifieke stapelkaarten.
2. GRIP op grote bedrijfsvestigingen (incl. datacenters)
Belangenbehartiging en coördinatie ten aanzien van de uitvoering door provincies van de bestuurlijke afspraken Grip op grote bedrijfsvestigingen en het vervolg daarop binnen het Nationale Programma Ruimtelijke Economie. Afsproken is het omgevingsbeleid voor grootschalige bedrijfsvestigingen met name op het gebied van clustering, sturen op regionale en nationale meerwaarde én selectiviteit, te versterken. Toegewerkt wordt ondermeer naar een gezamenlijke, landelijke beleidslijn.

5.2 Cultuur

5.2.1 Cultuur

Wat willen we bereiken in 2024?

1. Via belangenbehartiging proactief inzetten op de rol van provincies waarbij wordt ingezet op heldere positionering en wettelijke verankering van de rol van provincies in het landelijk cultuurbeleid en vernieuwing van de bestuurlijke afspraken.
2. Adviseren en belangenbehartiging over BIS 2025-2028 (Culturele Basisinfrastructuur) en Vernieuwing van het Rijkscultuurstelsel met aandacht voor de rol van de provincies, regionale component, werking subsidieregelingen, cultuurregio's en faciliteren van standpuntbepaling en kennisuitwisseling.
3. Borgen van de provinciale belangen en een proactieve en agenderende rol van de gezamenlijke provincies richting de steltelpartners OCW en VNG in het cultuurbestel en derden zoals de Raad voor Cultuur, Kunsten'92 en anderen.

Wat willen we bereiken in 2024 – specifiek voor Cultuureducatie en -participatie?

4. Voor OCW-aanspreekpunt zijn voor programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) 2021-2024 en afspraken maken (incl matchingsafspraken) voor de provincies over een nieuw programma CMK voor periode 2025-2028 en rol vervullen voor faciliteren kennisuitwisseling.
5. Borgen van de provinciale belangen in de herijking van het bestuurlijk kader cultuur en onderwijs met daarbij aandacht voor de curriculum vernieuwing.
6. Namens de gezamenlijke provincies betrokken in de beleidsontwikkeling van een nieuw Rijkskader voor cultuur, waar cultuureducatie een onderdeel van is.
7. Borgen van de provinciale belangen in de vernieuwing van bestuurlijke afspraken voor Cultuurparticipatie waaronder een Nationaal Akkoord voor brede cultuurbeoefening waar Cultuureducatie onderdeel van is en IPO gevraagd is mede partner in te zijn.

5.2.2 Erfgoed

Wat willen we bereiken in 2024?

1. Vernieuwing bestuurlijke afspraken met als richtlijn de interprovinciale position paper erfgoed; waaronder middelen voor de grote restauraties en een meer gemeenschappelijk programma Rijk en provincies.

2. Inzetten op versterking van de verbinding van erfgoed met ruimtelijke opgaven met als inzet versterking en bestendinging van het programma Erfgoed Deal (waaronder vrijkomende monumenten als kerken).
3. Borgen van de provinciale belangen in de nieuw vast te stellen bestuurlijke afspraken over restauraties en de uitvoeringsorganisatie met Rijk en VNG.
4. Aansluiting van erfgoed borgen bij de transitie opgaven Ruimtelijke Ordening (Kamerbrief), inzake de grote transities Wonen en Bereikbaar, Klimaat- en energie zoals bij verduurzaming, landschappen en natuur en kwaliteit van de leefomgeving. Zoals benoemd in de Kamerbrief over nationale regie in de ruimtelijke ordening van 17 mei 2022 waarin de borging van erfgoed bij de transitie-opgaven is benoemd.
5. Afstemming rol provincies in de uitvoering van het FARO-verdrag waarbij cultureel erfgoed geborgen wordt in een maatschappelijke context.

5.2.3 Bibliotheekstelsel en innovatie

Wat willen we bereiken in 2024?

1. Op basis van de wettelijke taak in de Wet Stelsel openbare bibliotheken (WsoB) werken de provincies samen aan de uitvoering rol en positie inzake innovatie, IPO faciliteert kennisuitwisseling tussen de provincies.
2. IPO werkt op basis van het bibliotheekconvenant samen met de OCW, VNG, Koninklijke Bibliotheek, SPN en VOB, behartigt en borgt de provinciale belangen, stemt af en faciliteert kennisuitwisseling tussen de provincies.
3. IPO sluit in 2024 een nieuw bibliotheekconvenant met de stelselpartijen.
4. Samen met VNG en andere stelselpartners inzetten op de opgave uit het regeerakkoord, dat in iedere gemeente een toekomstbestendige bibliotheekvoorziening aanwezig is en daartoe nodige lobby-inzet en belangenbehartiging.
5. Borgen en behartigen van de provinciale belangen in proces van wetwijziging (WsoB) met een zorgplicht voor provincies en mogelijke toezichthoudende taak (IBT) met ingang van 2025. IPO faciliteert standpuntbepaling om te komen tot een goede omschrijving van de zorgplicht in de WsoB en onderhandelt over de bijbehorende financiële afspraken die samenhangen met de uitvoering van de zorgplicht en het toezicht.

Wat mag het kosten?

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
5.1 Regionale economie						
5.1.1 Regionaal economisch beleid	313	521	506	460	460	460
5.1.2 Digitale economie	219	129	138	138	138	138
5.1.3 Circulaire economie	148	197	183	131	131	131
5.1.4 Ruimtelijke economie	129	120	182	133	133	133
5.2 Cultuur						
5.2.1 Cultuur	92	100	108	109	109	109
5.2.2 Erfgoed	64	70	76	76	76	76
5.2.3 Bibliotheekstelsel en innovatie	28	30	32	33	33	33
Totaal 5. Regionale economie en Cultuur	993	1.168	1.226	1.079	1.079	1.079

x € 1.000

Toelichting (bij afwijkingen t.o.v. Begroting 2023 > € 50.000)

- 5.1.1 In 2023 en 2024 zijn extra middelen geraamd voor de Agenda Samenhangend Investeren.
- 5.1.3 Vanaf 2025 vervalt de extra inzet voor de handreikingen Krachtenkaart.
- 5.1.4 Voor Ruimtelijke economie verwachten we in 2024 programmakosten te maken. De betreffende middelen dekken we uit 5.1.1.

6 Financiën en Openbaar bestuur

Randvoorwaardelijk aan het realiseren van de inzet op alle inhoudelijke programma's zijn goede interbestuurlijke en financiële verhoudingen. Goede verhoudingen met het rijk, en (gezamenlijk) met de decentrale overheden. Dit vraagt tijd en aandacht van alle betrokken partners: rijk, provincies, gemeenten, waterschappen, en in Den Haag zetten de koepelorganisaties van de decentrale overheden zich – ook in intensieve samenwerking – in voor een verbetering en versterking van de onderlinge verhoudingen.

Bij de interfinanciële verhoudingen is de focus van het gesprek het beschikken over voldoende adequate middelen om de wettelijke taken en aanpalende opgaven uit te voeren. Bij de interbestuurlijke verhoudingen is de aandacht gericht op de manier van samenwerken: hoe geven we overtuigend en in onderling vertrouwen uitvoering aan het zijn van 1 overheid, en aan de maatschappelijke opgaven?

Tevens is af en toe sprake van wettelijke taken voor consultaties en wetgevingstrajecten namens de gezamenlijke provincies.

6.1 Financiën en Openbaar Bestuur

6.1.1 Financiële en bestuurlijke verhoudingen

Wat willen we bereiken in 2024?

1. Afspraken over een stabiel, robuust eigen belastinggebied m.i.v. 2030 (bij vervallen van Betalen naar Gebruik).
2. Gezamenlijke uitwerking met het rijk van een nieuwe financieringssysteem (voor decentrale overheden) die na 2025 operationeel dient te worden.
3. Een voor de uitvoering van de transities geëigend uitkeringsstelsel, met minimale uitvoeringslasten en maximale beleidsvrijheid, en geen verplichte cofinanciering, alsook voldoende financiële middelen voor de grote opgaven en transities, in kaart gebracht door artikel 2- wet Financiële verhoudingenonderzoeken.
4. Actualisatie verdeelmodel Provinciefonds.
5. Overige onderwerpen zoals:
  - a. Implementeren aanbevelingen beleidsdoorlichting BTW-compensatiefonds (2021) gericht op verbeterde werking van het fonds voor de provincies; monitoren en daarbij beperken fiscale risico's verzelfstandiging Prorail;
  - b. Instellen van een leerstoel financiële verhoudingen (€ 25.000 per jaar) samen met rijk en decentrale overheden; Herijken van de EMU-saldonorm voor de komende jaren; en interbestuurlijke samenwerkingsinitiatieven.
6. Wettelijke taken uitvoeren bij consultaties en wetgeving die zich in 2024 aandienen, en proactief signaleren en, desgewenst, lobbyen bij de Staten-Generaal.

6.1.2 Compensatie Zeeland

Vanwege een weeffout in het verdeelmodel provinciefonds ontving de provincie Zeeland van de overige 11 provincies € 6,7 miljoen ter aanvullende compensatie op de uitkering uit het Provinciefonds. De weeffout in het verdeelmodel provinciefonds heeft betrekking op het peiljaar (2008) dat gehanteerd is voor de bepaling van het veronderstelde rendement op dividend. Dividendinkomsten zijn onderdeel van de Overige Eigen Middelen die ingehouden worden op de provinciefondsuitkering.

Afgelopen jaar is door de fondsbeheerders gewerkt aan de ontwikkeling van een nieuw verdeelmodel voor het Provinciefonds. Het voorgestelde ontwerp voor het verdeelmodel en de implementatie ervan is in de BAC Financiën uitgebreid besproken. Het ontwikkel- en implementatieproces is nog niet afgerond. In het IPO-bestuur van 12 mei 2022 is op advies van de BAC Financiën besloten om de gezamenlijke afspraak over de compensatie voor Zeeland als gevolg van de technische weeffout in het huidige model te continueren totdat een nieuw verdeelmodel Provinciefonds in werking is getreden.

Wat willen we bereiken in 2024?

1. Uitvoering geven aan de afspraak over de compensatie voor Zeeland.

Wat mag het kosten?

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjarenraming		
				2025	2026	2027
6.1 Financien en Openbaar bestuur						
6.1.1 Financiële en bestuurlijke verhouding	1.818	2.161	1.391	1.399	1.399	1.399
6.1.2 Compensatie Zeeland	6.700	6.700	6.700	6.700	6.700	6.700
Totaal 6. Financien en Openbaar Bestuur	8.518	8.861	8.091	8.099	8.099	8.099

x € 1.000

Toelichting (bij afwijkingen t.o.v. Begroting 2023 > € 50.000)

- 6.1.1 Wij hebben in 2022 en 2023 tijdelijk extra inzet gepleegd op deze beleidsopgave.

7 Digitalisering

Vanwege het toegenomen belang van digitalisering voor de maatschappelijke opgaven en dienstverlening van provincies is de afgelopen jaren in het IPO-programma Interprovinciale Digitale Agenda versnelling gerealiseerd op dit thema. Het IPO-bestuur stelde hiervoor de tijdelijke Bestuurlijke Kopgroep Digitalisering (BKD) in, die aan het einde van de vorige bestuursperiode is opgeheven.

In februari 2023 adviseerde de BKD aan het IPO-bestuur om bestuurlijke aandacht voor het thema Digitalisering ook in de nieuwe Statenperiode vast te houden. De nieuw ingestelde ambtelijke adviescommissie zal in het najaar van 2023 aan het bestuur een voorstel doen voor de inzet voor de komende jaren op digitalisering.

7.1 Digitalisering

Vooruitlopend op het gesprek in uw bestuur over de toekomstige invulling van het thema Digitalisering kent dit programma de volgende indeling:

- *7.1 Belangenbehartiging digitalisering*: activiteiten die passen bij het kernprofiel van het IPO (lobby en belangenbehartiging) en daarom een structurele plek krijgen in een nieuw programma "Digitalisering". In dit kader wordt nadrukkelijk aansluiting gezocht bij de Interbestuurlijke Datastrategie, de Nederlandse Digitaliseringsstrategie, de Nederlandse Cyber Security Strategie, de Werkagenda Waardengedreven Digitaliseren van de Staatssecretaris voor Digitalisering en Koninkrijksrelaties, en de Agenda Digitale Samenleving van het Rijk.
- *7.2 Doorlopende meerjarige verplichtingen*: Een aantal van de activiteiten in het voormalige programma IDA blijven vanwege meerjarige verplichtingen doorlopen in de komende coalitieperiode.
- *7.3 Activiteiten passend in profiel BIJ12*: Een deel van de activiteiten betreft de ontwikkeling van data- en informatieproducten voor de transitie in de fysieke leefomgeving en integrale gebiedsplannen. Deze taken passen in het profiel van BIJ12 en kunnen indien uw bestuur daartoe besluit op termijn worden ondergebracht bij BIJ12.

7.1.1 Belangenbehartiging digitalisering

Digitalisering is een onmisbare randvoorwaarde voor de maatschappelijke opgaven van de gezamenlijke provincies. De belangenbehartigingsagenda op het gebied van digitalisering is in 2022 geïdentificeerd in een onderzoek waarbij alle kernopgaven binnen IPO zijn geraadpleegd. De belangenbehartigingsagenda op het gebied van digitalisering kent in lijn met dat advies drie pijlers: digitalisering voor de regionale economie, digitalisering voor de opgaven in de fysieke leefomgeving en digitale overheid.

Vanuit de genoemde pijlers behartigt het Interprovinciaal Overleg de belangen van de gezamenlijke provincies hierbij.

Wat willen we bereiken in 2024?

Dit onderdeel van de begroting betreft belangenbehartiging en netwerken en omvat de volgende resultaatgebieden:

1. *Signalering* van (consequenties van) Europese en Nederlandse digitaliseringswetgeving. De belangenbehartiger digitalisering werkt hierbij nauw samen met de werkgroep Digitalisering van het Huis van de Nederlandse Provincies in Brussel, inclusief strategische advisering aan provincies ten behoeve van de implementatie van digitaliseringswetgeving;

2. *Standpuntbepaling en lobby op gebied van digitalisering*: ontwikkeling van een proactieve lobbyagenda op het gebied van digitalisering, voorbereiding van inbreng bij de Tweede Kamer (in het bijzonder de Vaste Kamercommissie Digitale Zaken) en het Europees Parlement/de Europese Commissie. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de koepels van de waterschappen en gemeenten.
3. *Netwerken* via deelname aan relevante congressen en evenementen, en lidmaatschap van o.a. de Nederlandse AI-coalitie en iBestuur.

7.1.2 Doorlopende meerjarige verplichtingen

Een deel van de activiteiten uit het voormalige programma Interprovinciale Digitale Agenda loopt de komende jaren nog door vanwege bestaande meerjarige afspraken of (wettelijke) verplichtingen en blijft met als doel kennisuitwisseling, belangenbehartiging en efficiënt en duurzaam werken dus onderdeel van het programma Digitalisering. Beslissingen over nieuwe meerjarige verplichtingen op het terrein van digitalisering worden steeds aan het bestuur ter besluitvorming voorgelegd.

Wat willen we bereiken in 2024?

1. *Algoritmeregister*: Aansluiting van de provincies en de vereniging IPO op het nationaal algoritmeregister (uitvoering in 2023-2024).
2. *Interbestuurlijke Datastrategie (IBDS) en Beleidsvisie Zicht op Nederland (ZoN)*: Strategische advisering en belangenbehartiging bij uitvoering van de doelen in de IBDS (looptijd tot 2030) en de Beleidsvisie ZoN voor de doorontwikkeling van het stelsel van geo-basisregistraties (looptijd tot 2026) van het ministerie van BZK.
3. *Single Digital Gateway (SDG) verordening*: Strategische advisering aan/coördinatie van inspanningen van provincies om te voldoen aan de Europese Single Digital Gateway (SDG) verordening. Voor 2024 betreft dit de realisatie van digitale aanvraagprocedures voor provinciale producten en diensten in scope van de SDG (Annex II) en het inregelen van gebruikersondersteuning (Annex III).
4. *Wet open overheid (Woo)*: Strategische advisering aan/coördinatie van inspanningen van provincies om te voldoen aan de Wet open overheid (Woo) in het kader van het interbestuurlijke programma Wet open overheid (looptijd tot 2027), inclusief aansluiting op de zogenaamde "Woo-index" voor actieve openbaarmaking van documenten in informatiecategorieën waarvoor dit op grond van de wet verplicht is.
5. *Interprovinciaal CSIRT*: Aansluiting van provincies en de vereniging IPO op het Landelijk Dekkend Stelsel voor cyber security in de vorm van een interprovinciaal Cyber Security Incident Response Team (IP-CSIRT). Dit gebeurt in het kader van de Europese Network and Information Security Directive (NIS2) en de Nederlandse Cyber Security Strategie (NLCS). De instelling van een dergelijk IP-CSIRT vergt vanwege de incidentele en structurele lasten die dit met zich meebrengt een separaat besluit van het IPO-bestuur. De business case op grond waarvan dit besluit kan worden genomen wordt in het vierde kwartaal van 2023 aan uw bestuur aangeboden.
6. *Wet digitale overheid (Wdo)*: Strategische advisering en coördinatie implementatie provincies voor de Wdo, die per 1 juli 2023 is ingegaan. De Wdo wordt de komende jaren in tranches ingevoerd. In 2024 zijn activiteiten voorzien op het gebied van definitie van betrouwbaarheidsniveaus, mogelijk maken van nieuwe inlogmethodes voor provinciale digitale dienstverlening en implementatie van beveiligingsstandaarden in het licht van deze wet.
7. *Herziening Wet hergebruik overheidsinformatie (Who)*: Betreft de implementatie van de Europese Open Datarichtlijn in Nederlandse wetgeving. In Nederland gebeurt dit in de vorm van een aanpassing van de bestaande Who. Deze herziening wordt in de loop van 2023 verwacht en naar verwachting gaat de wet in 2024 in.

8. *Dutch Societal Innovation Hub (DSIH)*: in januari 2022 besloot het IPO-bestuur tot deelname aan dit meerjarige project van IPO, VNG en vijf Nederlandse innovatie-ecosystemen. De DSIH stimuleert samenwerking bij de inzet van data en digitale technologie op de Europese missies klimaatneutrale steden en regio's, klimaatadaptatie, gezonde bodem en biodiversiteit. In 2024 wordt een community of best practices ontwikkeld die zich richt op innovatief aanbesteden, missiegedreven programmeren, cross-sectoraal samenwerken, toegang tot Europese financiering en digitaal twinning. Vanuit de innovatie-structuur van de DSIH worden trainingen en kennissessies (o.a. voor statenleden), innovatiemethodieken en experimentevormen (bijvoorbeeld hackatons) aangeboden. Met deze activiteiten ondersteunt de DSIH maatschappelijke opgaven van provincies, zoals de woningbouwopgave en circulaire economie. Het project kent een initiële looptijd tot en met 2025 en kan daarna tweemaal met twee jaar worden verlengd.
9. *Interprovinciale Ethische Commissie*: Onafhankelijke commissie die in januari 2022 is ingesteld bij het werkbezoek van de Staatssecretaris voor Digitalisering en Koninkrijksrelaties aan de gezamenlijke provincies. In het bestuursprogramma dat later dit jaar aan uw bestuur wordt voorgelegd wordt het inhoudelijke werkprogramma van de Interprovinciale Ethische Commissie voor 2024 geconcretiseerd.

7.1.3 Activiteiten passend in profiel BIJ12

Een deel van de activiteiten van het programma Digitalisering zouden op termijn bij BIJ12 belegd kunnen worden. Een voorstel hiervoor wordt dit najaar voorbereid door de ambtelijke adviescommissie Digitalisering en zal aan uw bestuur worden voorgelegd. Bij de besluitvorming over het Bestuursprogramma zal ook aan het IPO-bestuur worden gevraagd de middelen voor deze activiteiten over te hevelen naar BIJ12, en de verdere uitvoering van deze activiteiten in opdracht te geven bij BIJ12.

Wat willen we bereiken in 2024?

Dit onderdeel van de begroting betreft kennisdeling/innovatie en omvat de volgende resultaatgebieden:

1. De informatiepositie van provincies ontwikkelt zich, zodat zij hun ruimtelijke voorstellen in het kader van het NOVEX-programma blijvend optimaal kunnen vormgeven, en integrale beleidsontwikkeling voor de opgaven in de fysieke leefomgeving kunnen baseren op feitelijke gegevens en informatie. Daarbij is geborgd dat de ruimtelijke voorstellen van afzonderlijke provincies vergelijkbaar zijn en gezamenlijk optellen tot een landelijk beeld, en wordt interbestuurlijk samengewerkt met Rijk en medeoverheden;
2. Provincies maken optimaal gebruik van de sterke kwalitatieve en financiële business case voor gezamenlijke aanbesteding van ICT (raam)contracten, en beschikken over een sterke inkoop- en contractmanagementfunctie voor dit doel bij BIJ12;
3. Provincies beschikken over een gedeeld platform voor de ontwikkeling van competenties op het gebied van digitaal leiderschap en digitale vaardigheden van medewerkers;
4. Bij positief besluit van het IPO-bestuur t.a.v. beleggen taken bij BIJ12: overbrengen van deze activiteiten naar BIJ12.

Wat mag het kosten?

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
7.1 Digitalisering						
7.1.1 Belangenbehartiging digitalisering	588	812	870	875	875	875
7.1.2 Doorlopende meerjarige verplichting	749	1.221	1.293	1.298	1.298	1.298
7.1.3 Activiteiten passend in profiel BIJ12	563	1.232	1.303	1.307	1.307	1.307
Totaal 7. Digitalisering	1.900	3.265	3.466	3.480	3.480	3.480

x € 1.000

Toelichting (bij afwijkingen t.o.v. Begroting 2023 > € 50.000)

Alg. In afwachting van een voorstel voor concrete invulling van het thema Digitalisering in de komende bestuursperiode, dat separaat aan uw bestuur wordt aangeboden, blijven de begrote lasten voor het thema Digitalisering ongewijzigd ten opzichte van de vastgestelde meerjarenbegroting.

7.1.2 De IPO-begroting wordt aan de baten- en de lastenkant tijdelijk verhoogd in verband met een aantal ontvangen meerjarige subsidies vanuit de Europese Commissie en het Rijk (ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties). Onderstaande tabel geeft aan welke subsidies zijn toegekend of nog worden verwacht. Alleen subsidies waarvoor de beschikking reeds is ontvangen worden op dit moment al in de IPO-begroting verwerkt, overige bijdragen zullen worden verwerkt bij de eerstvolgende gelegenheid in de P&C-cyclus na ontvangst van de subsidiebeschikking.

Subsidies bij IDA-programmalijnen	2024	2025	2026	2027
<i>Toegekend:</i>				
1. Wet Open Overheid	187,5	187,5	187,5	
2. Dutch Societal Innovation Hub (bijdrage vanuit EDE)	159,0			
<i>Verwacht:</i>				
2. Dutch Societal Innovation Hub (bijdrage vanuit BZK)	159,0			
3. Europese Single Digital Gateway	852,0	852,0	426,0	
Totaal subsidies	1.357,5	1.039,5	613,5	0,0

x € 1.000

1. Voor het project Wet Open Overheid ontvangt het IPO voor de periode 2022-2026 een meerjarige subsidie van € 937.500 vanuit het Ministerie van BZK. Deze subsidie wordt in vijf gelijke voorschotten van € 187.500 overgemaakt aan de vereniging IPO.
2. Voor het project Dutch Societal Innovation Hub ontvangt het IPO gedurende de looptijd cofinanciering vanuit het Europese Digital Europe Programma (€ 159.000 voor 2024) en het Ministerie van BZK (naar verwachting eveneens € 159.000, maar deze bijdrage is nog niet beschikt). IPO investeert in deze periode zelf jaarlijks maximaal € 300.000 in dit project t.l.v. het programmabudget Digitalisering, conform besluit van het IPO-bestuur d.d. 20 januari 2022.
3. Voor het project Single Digital Gateway ontvangt het IPO naar verwachting in 2024 een subsidie van € 852.000, in 2025 een subsidie van € 852.000 en in 2026 een subsidie van € 426.000 vanuit het Ministerie van BZK (besluit op ingediende aanvraag volgt). De financiële gevolgen van de te ontvangen beschikking zullen bij de eerst mogelijke gelegenheid in de P&C-cyclus worden verwerkt.

8 Werkgeverszaken

In de jaren 2024 en verder staan we voor een aantal uitdagende ontwikkelingen op het gebied van cao- en arbeidsvoorwaardenvorming. Het gaat hierbij vooral om de krapte op de arbeidsmarkt, de hoge inflatie, de hervorming van het pensioenstelsel en de complexe gesprekken die gevoerd gaan worden met de vakbonden. Daarnaast vindt binnen Werkgeverszaken een herinrichting plaats die in 2024 zal uitkristalliseren: Om slagvaardig en efficiënt te werken worden de totstandkoming van de cao en het totale proces van vorming van arbeidsvoorwaarden verhelderd en geactualiseerd en worden de rol en positie van m.n. de AAC Werkgeverszaken en het (regulier) overleg met de vakbonden anders vormgegeven.

8.1 Werkgeverszaken

8.1.1 CAO

Wat willen we bereiken in 2024?

1. Afsluiten nieuwe cao, implementeren, monitoren, evalueren en doorontwikkelen cao-afspraken.
2. Ondersteunen Bestuurlijke Onderhandelingsdelegatie voor nieuwe cao.

8.1.2 Goed provinciaal en publiek werkgeverschap

Wat willen we bereiken in 2024?

1. Lobbyen/belangen behartigen namens de samenwerkende provincies voor goed publiek werkgeverschap via Zelfstandige Publieke Werkgevers (ZPW).
2. Afstemmen met medeoverheden ter voorbereiding cao- en pensioenonderhandelingen en consultatie wetgeving.
3. Consultatie wetgeving (wettelijke taak).
4. Afstemmen met AAC Werkgeverszaken m.b.t. ontwikkeling provinciale organisaties en goed werkgeverschap.
5. Borgen werking van en bemensing gezamenlijke inter- respectievelijk bovensectorale geschillenbeslechting.

8.1.3 Rechtspositie en integriteit politiek ambtsdragers

Wat willen we bereiken in 2024?

1. Belangen behartigen voor rechtspositie politiek ambtsdragers (provinciale sector).
2. Bijdragen leveren aan consultatie wetgeving en beleid politiek ambtsdragers (met name voor pensioen).
3. Voorbereiden aanbestedingen en contractbeheer (o.a. uitvoering APPA).

Wat mag het kosten?

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjarenraming		
				2025	2026	2027
8.1 Werkgeverszaken						
8.1.1 CAO	546	563	447	449	449	449
8.1.2 Goed prov./publiek werkgeverschap	318	324	260	261	261	261
8.1.3 Rechtspos./int. pol. ambtsdragers	74	80	65	65	65	65
Totaal 8. Werkgeverszaken	938	966	772	776	776	776

x € 1.000

Toelichting (bij afwijkingen t.o.v. Begroting 2023 > € 50.000)

- 8.1.1 Vanwege enkele complexe transitie en het realiseren van de continue processen hebben we tot en met 2023 aanvullende capaciteit ingezet.
- 8.1.2 Tot en met 2023 hebben we extra ingezet op deze beleidsopgave.

9 Bestuurs- en Verenigingszaken

Het IPO is een vereniging die vitaal moet – en wil – zijn. Dat versterkt de kracht en invloed van de vereniging en is daarmee in het belang van de gezamenlijke provincies. Dit vraagt om ontmoeting, kennisuitwisseling en inspiratie voor en door leden. Na de Statenverkiezingen van 2023 is het belangrijk om alle leden van de vereniging langs verenigingslijnen, en inhoudelijke/thematische lijnen bijeen te laten komen, dit zowel bij de vereniging als met externe partners en betrokkenen. Het bestuur heeft in het traject 'Naar meer Slagvaardigheid' verschillende maatregelen omarmd die betrekking hebben op een grotere betrokkenheid van de Statenleden, de AV, en de gedeputeerden binnen de vereniging, waaronder een intensivering van de informatieverschaffing vanuit de vereniging en meer aandacht voor verenigingszaken (specifiek de inhoudelijke dossiers) op de provinciehuizen. Eind 2023 en in 2024 zullen deze maatregelen verder uitgewerkt worden binnen de bestaande begroting.

Na de covid-pandemie is opnieuw gebleken hoe belangrijk het voor de slagkracht van een vereniging is als fysieke bijeenkomsten gecombineerd worden met hybride en/of digitale bijeenkomsten. Bij aanvang van een nieuwe Statenperiode is het belangrijk in het nieuwe, gezamenlijke netwerk te investeren.

De Europese context is van al hetgeen de gezamenlijke provincies doen van eminent belang. Zoals in de inleiding reeds gemeld zijn in juni 2024 de verkiezingen voor het Europees Parlement. De Europese verkiezingen zullen effect hebben op de IPO-inzet en -prioriteiten en via het HNP wordt hierover de vinger aan de pols gehouden.

Ook gaat het om het versterken van de (gezamenlijke) strategische kennisfunctie en het betrekken van de wetenschap bij vraagstukken waar de provincies voor gesteld worden.

9.1 Bestuurszaken

9.1.1 Strategische kennisfunctie

Wat willen we bereiken in 2024?

1. Het versterken van de interprovinciale kennis- en leerfunctie: Versterken van de uitwisseling van 'best practices' tussen de provincies, en ook tussen de provincies en andere relevante partners, en versterken van het onderlinge en gezamenlijke leerproces rondom bijvoorbeeld de gebiedsgerichte uitwerking van de grote transitie. Vanuit het IPO nemen we als provincies ook deel aan het Schilthuisfonds (€15.000 per jaar) en aan de Leerstoel 'Financiële verhoudingen' i.o. (€25.000 per jaar) aan de Universiteit van Leiden. De strategische kennisfunctie is onderdeel van het bestuursbesluit Naar meer Slagvaardigheid en maakt integraal onderdeel uit van alle programma's.

9.1.2 Europa

Wat willen we bereiken in 2024?

1. Met het HNP belangen behartigen op dossiers agrofood, klimaat en energie, regionale economie, gezonde en duurzame leefomgeving, circulaire economie, mobiliteit, digitalisering én leveren bij EU-instellingen input gericht op de provinciale agenda, een gebiedsgerichte aanpak en voldoende EU-budget.
2. Met het HNP zorgdragen voor afstemming en inbreng voor de BNC-fiches (Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen) met provincies. Samen met de VNG en UvW de positie van decentrale overheden verstevigen in de fase van

- Nederlandse standpuntbepaling en de interbestuurlijke samenwerking op Europese dossiers met het Rijk optimaliseren onder meer door gezamenlijke inbreng te leveren voor de nieuwe Europese Commissiefase 2024-2029.
3. Het Kenniscentrum Europa Decentraal (KED) en het HNP publiceren de wekelijkse Europese Ster en het KED beheert de online EU- fondsenwijzer 2021-2027 (initiatief HNP/IPO) en verleent juridisch advies inzake staatssteunvraagstukken en de provinciale impact van Europese wetgeving waaronder de Green Deal voorstellen.

9.2 Verenigingszaken

9.2.1 Vitale vereniging

Wat willen we bereiken in 2024?

1. Evenementen (waaronder jaarcongres, AV-bijeenkomsten, technische briefings).
2. Netwerk-functie (relatie met Staten, themabijeenkomsten, gezamenlijke bijeenkomsten met rijk en decentrale overheden).
3. Aandacht voor de verdere uitwerking van het rapport 'Naar meer slagvaardigheid' ten aanzien van de betrokkenheid van de Statenleden in het algemeen en de AV in het bijzonder (verbeterde informatievoorziening bijvoorbeeld door nieuwsbrieven en podcast, fysieke bijeenkomsten met de Griffies).

Wat mag het kosten?

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjarenraming		
				2025	2026	2027
9.1 Bestuurszaken						
9.1.1 Strategische kennisfunctie	200	0	123	124	124	124
9.1.2 Europa	853	901	962	967	967	967
9.2. Verenigingszaken						
9.2.1 Vitale vereniging	328	445	472	474	474	474
Totaal 9. Bestuurs- en Verenigingszaken	1.381	1.346	1.557	1.564	1.564	1.564

x € 1.000

Toelichting (bij afwijkingen t.o.v. Begroting 2023 > € 50.000)

- 9.1.1. De strategische kennisfunctie is onderdeel van het bestuursbesluit d.d. 6 juli 2023 Naar meer Slagvaardigheid en maakt integraal onderdeel uit van alle programma's. Ook de bijdragen aan het Schilthuisfonds en de Leerstoel 'Financiële verhoudingen' i.o. maken hier vanaf 2024 onderdeel van uit.
- 9.1.2 De toename van de lasten in 2024 betreft loon-en prijscompensatie.

10 Overig

10.1 Overig

10.1.1 Werkbudget en stelposten

Werkbudget

Sinds de Begroting 2021 zijn de werkbudgetten binnen de afzonderlijke programma's gecentraliseerd en gehalveerd.

Stelposten

- Sinds de Begroting 2023 nemen we in de begroting een vierjarig perspectief op voor alle beleidsopgaven, dat qua hoogte aansluit op de kaderbrief voor het nieuwe begrotingsjaar (excl. autonome ontwikkelingen). De ruimte in de meerjarenraming tussen de kaderbrief en de begroting is als stelpost 'Ruimte voor nieuw beleid' opgenomen binnen deze beleidsopgave. Voor 2024 resteert op deze stelpost € 288.000. In afwachting van de besluitvorming over het Bestuursprogramma is deze stelpost nog aangehouden in de Begroting 2024.
- In de Begroting 2023 waren structureel baten opgenomen bij programma 9. Digitalisering. Deze baten zijn niet inbaar als subsidiebaten omdat de subsidiebaten bestemd zijn voor niet geraamde subsidielasten. Hierdoor is een structureel knelpunt ontstaan van € 450.000 (vanaf 2026 € 150.000). Dit knelpunt moet binnen de begroting van de gehele vereniging IPO opgevangen worden. Om die reden is dit knelpunt niet langer binnen programma Digitalisering IDA opgenomen maar als taakstellende stelpost binnen programma 10. Overig.

10.1.2 Loon- en Prijscompensatie

Voor de indexatie maken we gebruik van de ramingen van het Centraal Planbureau (CPB), zoals opgenomen in de kerngegevensstabel raming maart 2023 (CEP 2023). Op basis hiervan indexeren we in 2024 de personele budgetten met 5,2% en de materiële budgetten met 3,9%.

Wat mag het kosten?

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Meerjarenraming		
				2025	2026	2027
10.1 Overig						
10.1.1 Werkbudget en stelposten	160	-225	74	512	761	751
10.1.2 Loon- en Prijscompensatie	0	0	0	869	1.730	2.585
Totaal 10. Overig	160	-225	74	1.381	2.492	3.336

x € 1.000

Toelichting (bij afwijkingen t.o.v. Begroting 2023 > € 50.000)

10.1.1

Specificatie 10.1.1 Werkbudget en stelposten	2024	2025	2026	2027
Werkbudget	236	274	274	274
Stelpost Nieuw Beleid	288	689	638	627
Taakstelling ten onrechte geraamde baten	-450	-450	-150	-150
Totaal	74	512	761	751

- Van het oorspronkelijk beschikbare werkbudget uit 2021 ad € 300.000 resteert in de Begroting 2024 € 236.000.

- De ruimte voor Nieuw Beleid bedraagt in 2024 € 288.000, in 2025 € 689.000, in 2026 € 638.000 en in 2027 € 627.000.
- In de Begroting 2023 zijn ten onrechte baten geraamd waardoor een taakstelling is ontstaan van € 450.000 tot en met 2025 en daarna € 150.000

10.1.2 De indexatie over 2024 is verwerkt bij de diverse programma's. Voor de meerjarenraming is de indexatie (met dezelfde percentages) als stelpost opgenomen.

Bijlagen

1. Specificatie programmalaasten en apparaatslasten 2024

Beleidsopgave	Programma- lasten	Apparaats- lasten	Totaal	Specificatie Apparaatslasten				Totaal apparaats- lasten
				Toerek. directe personeels- lasten	Toerek. indirecte personeels- lasten	Toerek. overige personeels- lasten	Toerek. huisvesting- lasten c.a.	
1.1.1 Ruimtelijke ontwikkeling	0	195	195	130	40	6	19	195
1.1.2 Omgevingswet	2.706	216	2.922	144	45	7	21	216
1.1.3 Water	787	693	1.480	461	143	21	68	693
1.1.4 Wonen	0	476	476	317	98	14	47	476
1.2.1 Gezonde leefomgeving	22	164	186	110	34	5	16	164
1.2.2 Veilige leefomgeving	0	119	119	79	24	4	12	119
1.2.3 Duurzame leefomgeving	0	225	225	150	46	7	22	225
1.2.4 VTH-stelsel	209	403	612	268	83	12	39	403
Totaal programma 1	3.724	2.491	6.216	1.659	513	76	244	2.491
2.1.1 Duurzame Mobiliteit	173	584	757	389	120	18	57	584
2.1.2 Openbaar vervoer	0	303	303	202	62	9	30	303
2.1.3 Verkeersveiligheid	0	236	236	157	49	7	23	236
2.1.4 Fiets	103	108	211	72	22	3	11	108
2.1.5 Goederenvervoer & Logistiek	0	119	119	79	24	4	12	119
Totaal programma 2	276	1.351	1.626	899	278	41	132	1.351
3.1.1 Landbouw	0	552	552	367	114	17	54	552
3.1.2 Natuur	93	864	956	575	178	26	85	864
3.1.3 IPSN	78	2.195	2.273	1.461	452	67	215	2.195
Totaal programma 3	171	3.610	3.781	2.404	743	110	354	3.610
4.1.1 Coördinatie Klimaat en Energie	0	379	379	252	78	12	37	379
4.1.2 Regionale Energie Strategie 2.0	0	411	411	274	85	13	40	411
4.1.3 Industrie en bedrijventerreinen	0	288	288	192	59	9	28	288
4.1.4 Warmtetransitie	0	487	487	324	100	15	48	487
4.1.5 Energie-infrastructuur	0	173	173	115	36	5	17	173
Totaal programma 4	0	1.738	1.738	1.157	358	53	170	1.738
5.1.1 Regionaal economisch beleid	52	455	506	303	94	14	45	455
5.1.2 Digitale economie	32	106	138	71	22	3	10	106
5.1.3 Circulaire economie	53	130	183	86	27	4	13	130
5.1.4 Ruimtelijke economie	52	130	182	86	27	4	13	130
5.2.1 Cultuur	0	108	108	72	22	3	11	108
5.2.2 Erfgoed	0	76	76	50	16	2	7	76
5.2.3 Bibliotheekstelsel en innovatie	0	32	32	22	7	1	3	32
Totaal programma 5	189	1.037	1.226	690	213	32	102	1.037
6.1.1 Financiële en bestuurlijke verhoudingen	268	1.123	1.391	748	231	34	110	1.123
6.1.2 Compensatie Zeeland	6.700	0	6.700	0	0	0	0	0
Totaal programma 6	6.968	1.123	8.091	748	231	34	110	1.123
7.1.1 Belangenbehartiging digitalisering	156	714	870	476	147	22	70	714
7.1.2 Doorlopende meerjarige verplichtingen	644	649	1.293	432	134	20	64	649
7.1.3 Activiteiten passend in profiel BU12	675	628	1.303	418	129	19	62	628
Totaal programma 7	1.475	1.991	3.466	1.326	410	61	195	1.991
8.1.1 CAO	209	238	447	159	49	7	23	238
8.1.2 Goed provinciaal en publiek werkgeverschap	0	65	65	43	13	2	6	65
8.1.3 Rechtspositie en integriteit politiek ambtsdragers	65	195	260	130	40	6	19	195
Totaal programma 8	275	498	772	331	102	15	49	498
9.1.1 Strategische kennisfunctie	15	108	123	72	22	3	11	108
9.1.2 Europa	269	693	962	461	143	21	68	693
9.2.1 Vitale vereniging	221	251	472	167	52	8	25	251
Totaal programma 9	505	1.052	1.557	700	216	32	103	1.052
10.1 Werkbudget en stelposten	74	0	74	0	0	0	0	0
10.2 Loon- en Prijscompensatie	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal programma 10	74	0	74	0	0	0	0	0
Totaal generaal	13.656	14.890	28.547	9.914	3.064	453	1.459	14.890

Bedragen x 1.000

2. Specificatie programmamalasten 2024

Programma	Programmaonderdeel	Beleidsopgave	Omschrijving	Bedrag	
1. Ruimte en Leefomgeving	1.1 Ruimte	1.1.2 Omgevingswet	Advies en inhuur	106	
			Beheer en onderhoud DSO	2.600	
		Subtotaal	2.706		
	1.2 Leefomgeving	1.1.3 Water	1.1.2 Gezonde leefomgeving	Bijdrage Informatiehuis Water	288
				Bijdrage Regionale Keringen ontwikkelprogramma	137
		1.2.4 VTH-stelsel	1.2.1 Gezonde leefomgeving	Bijdrage Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer	225
Bijdrage Nederlands Hydrologisch Instrumentarium				138	
Subtotaal	787				
Totaal programma 1				3.724	
2. Bereikbaarheid en Infrastructuur	2.1 Bereikbaarheid en Infrastructuur	2.1.1 Duurzame mobiliteit	Inhuur adviesbureaus	173	
		2.1.4 Fiets	Samenwerkingsverband MRDH (Metropoolregio) en	103	
Totaal programma 2				276	
3. Landelijk Gebied	3.1 Landelijk Gebied	3.1.2 Natuur	Programma Natuur	55	
			VRN	11	
		Subtotaal	93		
3.1.3 IPSN	3.1.2 Natuur	Diverse programmamalasten	78		
		Totaal programma 3			
4. Klimaat en Energie					
Totaal programma 4				0	
5. regionale economie en Cultuur	5.1 Regionale economie	5.1.1 Regionaal economisch beleid	Inhuur adviesbureaus	52	
			Inhuur adviesbureaus	32	
		5.1.4 Ruimtelijke Economie	5.1.3 Circulaire Economie	Inhuur adviesbureaus	53
				Inhuur adviesbureaus	52
Totaal programma 5				189	
6. Financiën en Openbaar Bestuur	6.1 Financiën en Openbaar bestuur	6.1.1 Financiële en bestuurlijke verhoudingen	Inhuur adviesbureaus	268	
		6.1.2 Compensatie Zeeland	Bijdrage provincie Zeeland	6.700	
Totaal programma 6				6.968	
7. Digitalisering	7.1 Digitalisering	7.1.1 Belangenbehartiging digitalisering	Lidmaatschap en divers	156	
		7.1.2 Doorlopende meerjarige verplichtingen	Inhuur onderzoek- en adviesbureaus	644	
		7.1.3 Activiteiten passend in profiel BU12	Beheer/Hosting en inhuur	675	
Totaal programma 7				1.475	
8. Werkgeverszaken	8.1 Werkgeverszaken	8.1.1 CAO	Inhuur adviesbureaus en jaarlijkse bijdrage Actor	209	
		8.1.2 Goed provinciaal en publiek werkgeverschap	Jaarlijkse bijdragen	65	
Totaal programma 8				275	
9. Bestuurs- en Verenigingszaken	9.1 Bestuurszaken	9.1.1 Strategische kennisfunctie	Bijdrage Schilthuisfonds	15	
			Bijdrage Kenniscentrum Europa decentraal	222	
		Bijdrage Council of European Municipalities and Regions	47		
	9.2 Verenigingszaken	9.2.1 Vitale vereniging	Evenementen	126	
			Netwerkorganisatie	95	
Subtotaal	221				
Totaal programma 9				505	
10. Overig	10.1 Overig	10.1 Werkbudget en stelposten	Werkbudget	236	
			Ruimte voor nieuw beleid	288	
			Taakstelling baten Begroting 2023	-450	
Totaal programma 10				74	
Totaal generaal				13.656	

Bedragen x 1.000

3. Meerjarig overzicht beleidsopgaven

Programma	Programmaonderdeel	Beleidsopgave	BGR 2024	MJR 2025	MJR 2026	MJR 2027		
1. Ruimte en Leefomgeving	1.1 Ruimte	1.1.1 Ruimtelijke ontwikkeling	195	196	196	196		
		1.1.2 Omgevingswet	2.922	3.214	3.504	3.794		
		1.1.3 Water	1.480	1.485	1.485	1.447		
		1.1.4 Wonen	476	479	479	479		
	1.2 Leefomgeving	1.2.1 Gezonde leefomgeving	186	187	187	187		
		1.2.2 Veilige leefomgeving	119	120	120	120		
		1.2.3 Duurzame leefomgeving	225	227	227	227		
1.2.4 VTH-stelsel		612	465	465	465			
Totaal programma 1			6.216	6.373	6.663	6.915		
2. Bereikbaarheid en Infrastructuur	2.1 Bereikbaarheid en infrastructuur	2.1.1 Duurzame Mobiliteit	757	761	761	761		
		2.1.2 Openbaar vervoer	303	305	305	305		
		2.1.3 Verkeersveiligheid	236	238	238	238		
		2.1.4 Fiets	211	212	212	212		
		2.1.5 Goederenvervoer & Logistiek	119	120	120	120		
		Totaal programma 2			1.626	1.636	1.636	1.636
3. Landelijk Gebied	3.1 Landelijk Gebied	3.1.1 Landbouw	552	556	556	556		
		3.1.2 Natuur	956	962	962	962		
		3.1.3 IPSN	2.273	2.288	2.288	2.288		
		Totaal programma 3			3.781	3.806	3.806	3.806
4. Klimaat en Energie	4.1 Klimaat en Energie	4.1.1 Coördinatie Klimaat en Energie	379	381	381	381		
		4.1.2 Regionale Energie Strategie 2.0	411	414	414	414		
		4.1.3 Industrie en bedrijventerreinen	288	109	109	109		
		4.1.4 Warmtetransitie	487	218	218	218		
		4.1.5 Energie-infrastructuur	173	174	174	174		
		Totaal programma 4			1.738	1.297	1.297	1.297
5. Ondernemen en Cultuur	5.1 Ondernemen	5.1.1 Regionaal economisch beleid	506	460	460	460		
		5.1.2 Digitale economie	138	138	138	138		
		5.1.3 Circulaire economie	183	131	131	131		
		5.1.4 Ruimtelijke economie	182	133	133	133		
	5.2 Cultuur	5.2.1 Cultuur	108	109	109	109		
		5.2.2 Erfgoed	76	76	76	76		
		5.2.3 Bibliotheekstelsel en innovatie	32	33	33	33		
		Totaal programma 5			1.226	1.079	1.079	1.079
		6. Financiën en Openbaar Bestuur	6.1 Financiën en Openbaar bestuur	6.1.1 Financiële en bestuurlijke verhoudingen	1.391	1.399	1.399	1.399
				6.1.2 Compensatie Zeeland	6.700	6.700	6.700	6.700
Totaal programma 6				8.091	8.099	8.099	8.099	
7. Digitalisering	7.1 Digitalisering	7.1.1 Belangenbehartiging digitalisering	870	875	875	875		
		7.1.2 Doorlopende meerjarige verplichtingen	1.293	1.298	1.298	1.298		
		7.1.3 Activiteiten passend in profiel BU12	1.303	1.307	1.307	1.307		
		Totaal programma 7			3.466	3.480	3.480	3.480
8. Werkgeverszaken	8.1 Werkgeverszaken	8.1.1 CAO	447	449	449	449		
		8.1.2 Goed provinciaal en publiek werkgeverschap	65	65	65	65		
		8.1.3 Rechtspositie en integriteit politiek ambtsdragers	260	261	261	261		
		Totaal programma 8			772	776	776	776
9. Bestuurs- en Verenigingszaken	9.1 Bestuurszaken	9.1.1 Strategische kennisfunctie	123	124	124	124		
		9.1.2 Europa	962	967	967	967		
	9.2 Verenigingszaken	9.2.1 Vitale vereniging	472	474	474	474		
		Totaal programma 9			1.557	1.564	1.564	1.564
10. Overig	10.1 Overig	10.1 Werkbudget en stelposten	74	512	761	751		
		10.2 Loon- en Prijscompensatie	0	869	1.730	2.585		
		Totaal programma 10			74	1.381	2.492	3.336
Totaal generaal			28.547	29.492	30.890	31.987		

x € 1.000

4. Meerjarig overzicht formatietoerekening

Programma	Programmaonderdeel	Beleidsopgave	BGR 2024	MJR 2025	MJR 2026	MJR 2027	
1. Ruimte en Leefomgeving	1.1 Ruimte	1.1.1 Ruimtelijke ontwikkeling	0,90	0,90	0,90	0,90	
		1.1.2 Omgevingswet	1,00	1,00	1,00	1,00	
		1.1.3 Water	3,20	3,20	3,20	3,20	
		1.1.4 Wonen	2,20	2,20	2,20	2,20	
	1.2 Leefomgeving	1.2.1 Gezonde leefomgeving	0,76	0,76	0,76	0,76	
		1.2.2 Veilige leefomgeving	0,55	0,55	0,55	0,55	
		1.2.3 Duurzame leefomgeving	1,04	1,04	1,04	1,04	
		1.2.4 VTH-stelsel	1,86	1,86	1,86	1,86	
			11,51	11,51	11,51	11,51	
	2. Bereikbaarheid en Infrastructuur	2.1 Bereikbaarheid en Infrastructuur	2.1.1 Duurzame Mobiliteit	2,70	2,70	2,70	2,70
2.1.2 Openbaar vervoer			1,40	1,40	1,40	1,40	
2.1.3 Verkeersveiligheid			1,09	1,09	1,09	1,09	
2.1.4 Fiets			0,50	0,50	0,50	0,50	
2.1.5 Goederenvervoer & Logistiek			0,55	0,55	0,55	0,55	
			6,24	6,24	6,24	6,24	
3. Landelijk Gebied	3.1 Landelijk Gebied	3.1.1 Landbouw	2,55	2,55	2,55	2,55	
		3.1.2 Natuur	3,99	3,99	3,99	3,99	
		3.1.3 IPSN	10,14	10,14	10,14	10,14	
			16,68	16,68	16,68	16,68	
4. Klimaat en Energie	4.1 Klimaat en Energie	4.1.1 Coördinatie Klimaat en Energie	1,75	1,75	1,75	1,75	
		4.1.2 Regionale Energie Strategie 2.0	1,90	1,90	1,90	1,90	
		4.1.3 Industrie en bedrijventerreinen	1,33	0,50	0,50	0,50	
		4.1.4 Warmtetransitie	2,25	1,00	1,00	1,00	
		4.1.5 Energie-infrastructuur	0,80	0,80	0,80	0,80	
			8,03	5,95	5,95	5,95	
5. Regionale economie en Cultuur	5.1 Regionale economie	5.1.1 Regionaal economisch beleid	2,10	2,10	2,10	2,10	
		5.1.2 Digitale economie	0,49	0,49	0,49	0,49	
		5.1.3 Circulaire economie	0,60	0,60	0,60	0,60	
		5.1.4 Ruimtelijke economie	0,60	0,60	0,60	0,60	
	5.2 Cultuur	5.2.1 Cultuur	0,50	0,50	0,50	0,50	
		5.2.2 Erfgoed	0,35	0,35	0,35	0,35	
		5.2.3 Bibliotheekstelsel en innovatie	0,15	0,15	0,15	0,15	
			4,79	4,79	4,79	4,79	
	6. Financiën en Openbaar Bestu	6.1 Financiën en Openbaar bestuur	6.1.1 Financiële en bestuurlijke verhoudingen	5,19	5,19	5,19	5,19
			6.1.2 Compensatie Zeeland	0,00	0,00	0,00	0,00
		5,19	5,19	5,19	5,19		
7. Digitalisering	7.1 Digitalisering	7.1.1 Belangenbehartiging digitalisering	3,30	3,30	3,30	3,30	
		7.1.2 Doorlopende meerjarige verplichtingen	3,00	3,00	3,00	3,00	
		7.1.3 Activiteiten passend in profiel BU12	2,90	2,90	2,90	2,90	
			9,20	9,20	9,20	9,20	
8. Werkgeverszaken	8.1 Werkgeverszaken	8.1.1 CAO	1,10	1,10	1,10	1,10	
		8.1.2 Goed provinciaal en publiek werkgeverschap	0,30	0,30	0,30	0,30	
		8.1.3 Rechtspositie en integriteit politiek ambtsdragers	0,90	0,90	0,90	0,90	
			2,30	2,30	2,30	2,30	
9. Bestuurs- en Verenigingszake	9.1 Bestuurszaken	9.1.1 Strategische kennisfunctie	0,50	0,50	0,50	0,50	
		9.1.2 Europa	3,20	3,20	3,20	3,20	
	9.2 Verenigingszaken	9.2.1 Vitale vereniging	1,16	1,16	1,16	1,16	
			4,86	4,86	4,86	4,86	
	10. Overig	10.1 Overig	10.1 Werkbudget en stelposten	0,00	0,00	0,00	0,00
			10.2 Loon- en Prijscompensatie Oude beleidsopgaven	0,00	0,00	0,00	0,00
		0,00	0,00	0,00	0,00		
		68,80	66,72	66,72	66,72		

5. Specificatie bijdragen per provincie 2024

		6. Fin. en Openbaar Bestuur											Totaal IPO Begroting	
		1. Ruimte en Leefbaar- heid	2. Bereik- baarheid en Infra- structuur	3. Landelijk gebied	4. Klimaat en Energie	5. Regionale economie en Cultuur	6. Financiën en Openbaar Bestuur m.u.v. 6.1.2	6.1.2 Compensatie Zeeland *	Totaal 6. Financiën en Openbaar Bestuur	7. Digitalise- ring	8. Werk- gevers- zaken	9. Bestuurs- en Vereni- gings- zaken		10. Overig
Te verdelen bedrag ->		6.216	1.626	3.781	1.738	1.226	1.391	6.700	8.091	3.466	772	1.557	74	28.547
Provincie	Proc. aandeel													
Groningen	6,80%	422	111	257	118	83	95	279	374	236	52	106	5	1.764
Fryslân	9,49%	590	154	359	165	116	132	501	633	329	73	148	7	2.573
Drenthe	8,12%	505	132	307	141	99	113	107	220	281	63	126	6	1.880
Overijssel	9,43%	586	153	357	164	116	131	912	1.043	327	73	147	7	2.972
Flevoland	5,30%	330	86	200	92	65	74	3	77	184	41	83	4	1.162
Gelderland	10,67%	663	174	403	185	131	148	1.809	1.958	370	82	166	8	4.140
Utrecht	7,78%	483	127	294	135	95	108	215	323	270	60	121	6	1.915
Noord-Holland	8,17%	508	133	309	142	100	114	579	692	283	63	127	6	2.363
Zuid-Holland	9,16%	569	149	346	159	112	127	79	206	317	71	143	7	2.079
Zeeland	5,96%	370	97	225	104	73	83		83	206	46	93	4	1.301
Noord-Brabant	10,89%	677	177	412	189	134	152	1.461	1.613	378	84	170	8	3.841
Limburg	8,25%	513	134	312	143	101	115	754	869	286	64	128	6	2.556
Totaal	100,00%	6.216	1.626	3.781	1.738	1.226	1.391	6.700	8.091	3.466	772	1.557	74	28.547

Ten opzichte van eerdere jaren zijn de provincies in dit overzicht in volgorde van Noord naar Zuid weergegeven.

x € 1.000

** 6.1.2: Hier is sprake van een andere verdeelsleutel

6. Doorkijk bijdragen per provincie 2024-2027

De meerjarige bijdragen zijn gebaseerd op de verdeelsleutel die gehanteerd is voor de Begroting 2024.

Provincie	Proc. aandeel	Rekening 2022	Begroting 2023*	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Groningen	6,80%	2.290	2.031	1.764	1.828	1.923	1.998
Fryslân	9,49%	2.608	2.343	2.573	2.663	2.796	2.900
Drenthe	8,12%	1.994	1.753	1.880	1.957	2.070	2.159
Overijssel	9,43%	3.034	2.769	2.972	3.061	3.193	3.297
Flevoland	5,30%	1.696	1.503	1.162	1.212	1.286	1.344
Gelderland	10,67%	4.432	4.140	4.140	4.241	4.391	4.508
Utrecht	7,78%	2.543	2.253	1.915	1.988	2.097	2.182
Noord-Holland	8,17%	2.788	2.496	2.363	2.440	2.555	2.644
Zuid-Holland	9,16%	2.670	2.340	2.079	2.166	2.294	2.394
Zeeland	5,96%	1.741	1.522	1.301	1.358	1.441	1.506
Noord-Brabant	10,89%	4.014	3.705	3.841	3.944	4.096	4.216
Limburg	8,25%	2.839	2.574	2.556	2.634	2.749	2.840
Totaal	100,00%	32.650	29.430	28.547	29.492	30.890	31.987

* Primitieve begroting

Vershil t.o.v. 2024				945	2.344	3.440
----------------------------	--	--	--	------------	--------------	--------------

Bedragen x € 1.000

7. Was-wordt; conversie 2024 - 2023

De programma-indeling van de begroting 2024 is ten opzichte van 2023 aanzienlijk gewijzigd. Voor de aansluiting met de voorafgaande begroting is hierna een overzicht in de vorm van een wordt-was tabel opgenomen.

Programma-indeling Begroting 2024			Sluit aan op beleidsopgave Begroting 2023	
Programma	Programmaonderdeel	Beleidsopgave		
1. Ruimte en Leefomgeving	1.1 Ruimte	1.1.1 Ruimtelijke ontwikkeling	1.1 Ruimtelijke ontwikkeling	
		1.1.2 Omgevingswet	1.4 Implementatie Omgevingswet	
		1.1.3 Water	1.5 DSO	
		1.1.4 Wonen	1.2 Water 1.6 NHI 1.3 Wonen	
	1.2 Leefomgeving	1.2.1 Gezonde leefomgeving	2.1 Gezonde leefomgeving	
		1.2.2 Veilige leefomgeving	2.6 Abonnementen	
		1.2.3 Duurzame leefomgeving	2.4 Omgevingsveiligheid	
		1.2.4 VTH-stelsel	2.2 Circulaire Economie	
		2.1.1 Duurzame mobiliteit	2.3 Klimaat en Energie	
		2.1.2 Openbaar vervoer	2.5 VTH-stelsel en Omgevingswet	
2. Bereikbaarheid en Infrastructuur	2.1 Bereikbaarheid en Infrastructuur	2.1.3 Verkeersveiligheid	4.1 Duurzame Mobiliteit	
		2.1.4 Fiets	4.5 KpVV	
		2.1.5 Goederenvervoer & Logistiek	4.2 Openbaar vervoer	
		3.1.1 Landbouw	4.3 Verkeersveiligheid	
		3.1.2 Natuur	4.4 Fiets	
		3.1.3 Interprovinciaal programma Stikstof en Natuur	4.6 Goederenvervoer & Logistiek	
3. Landelijk Gebied	3.1 Landelijk Gebied	3.1.1 Landbouw	3.1 Gemeenschappelijk Landbouwbeleid	
		3.1.2 Natuur	3.2 Duurzame Landbouw	
		3.1.3 Interprovinciaal programma Stikstof en Natuur	3.3 Klimaatakkoord Landbouw Landgebruik	
		4.1.1 Coördinatie Klimaat en Energie	3.4 Programma Natuur	
		4.1.2 Regionale Energie Strategie 2.0	3.5 Natuurwetgeving	
		4.1.3 Industrie en bedrijventerreinen	3.6 Faunabeheer	
		4.1.4 Warmtetransitie	3.7 Natuurbeleid	
		4.1.5 Energie-infrastructuur	3.8 Natura 2000	
		5.1 Regionaal economisch beleid	3.9 Interprovinciaal programma Stikstof en Natuur	
		5.1.2 Digitale economie	2.7 Coördinatie uitvoering Klimaatakkoord/ Beleidsprogramma	
4. Klimaat en Energie	4.1 Klimaat en Energie	4.1.2 Regionale Energie Strategie 2.0	2.9 Regionale Energie Strategie 2.0	
		4.1.3 Industrie en bedrijventerreinen	2.11 Industrie en bedrijventerreinen	
		4.1.4 Warmtetransitie	2.12 Warmtetransitie	
		4.1.5 Energie-infrastructuur	2.13 Energie-infrastructuur	
		5.1.3 Circulaire economie	5.1 Agenda Samenhangend Investeren	
5. Regionale economie en Cultuur	5.1 Regionale economie	5.1.4 Ruimtelijke economie	5.2 Regionale Arbeidsmarkt	
		5.2.1 Cultuur	5.4 Europees regionaal beleid	
		5.2.2 Erfgoed	5.5 Digitalisering Regionale Economie	
		5.2.3 Bibliotheekstelsel en innovatie	5.3 Circulaire Economie	
		6.1.1 Financiële en bestuurlijke verhoudingen	5.7 Ruimtelijke economie	
	6. Financiën en Openbaar bestuur	6.1 Financiën en Openbaar bestuur	6.1.2 Compensatie Zeeland	6.1 Cultuur
			7.1.1 Belangenbehartiging digitalisering	6.3. Cultuureducatie
			7.1.2 Doorlopende meerjarige verplichtingen	6.2. Erfgoed
			7.1.3 Activiteiten passend in profiel BIJ12	6.4. Bibliotheekstelsel en innovatie
			8.1.1 CAO	7.1 Consultaties en wetgevingstrajecten
7. Digitalisering	7.1 Digitalisering	8.1.2 Goed provinciaal en publiek werkgeverschap	7.2 Provinciale rol in de ruimte	
		8.1.3 Rechtspositie en integriteit politiek ambtsdragers	7.4 Financiële verhoudingen	
		9.1.1 Strategische kennisfunctie	10.4 Compensatie Zeeland	
8. Werkgeverszaken	8.1 Werkgeverszaken	9.1.2 Europa	9.3 Belangenbehartiging digitalisering	
		9.2.1 Vitale vereniging	9.1. Afhechting programma IDA	
		10.1 Werkbudget en stelposten	9.2. Activiteiten passend in profiel BIJ12	
9. Bestuurs- en Vereningszaken	9.1 Bestuurszaken	10.2 Loon- en prijscompensatie	8.1 CAO	
			8.3 Goed provinciaal en publiek werkgeverschap	
10. Overig	10.1 Overig		8.2 Rechtspositie en integriteit politiek ambtsdragers	
			7.3 Strategische kennisfunctie	
			7.6 Europa	
			7.5 Vitale vereniging	
			10.1 Werkbudget	
			10.2 Stelpost L&P-compensatie	

In de tabel hieronder is de financiële conversie weergegeven. In het linker gedeelte zijn de totale lasten in 2024 per beleidsopgave weergegeven overeenkomstig de nieuwe opzet van de Begroting 2024. De bedragen sluiten aan op de tabellen bij de hoofdstukken 1 tot en met 10. In het rechtergedeelte is de uitkomst weergegeven overeenkomstig de oude begrotingsopzet. Onderaan de tabel blijkt dat het totaal aansluit op de nieuwe indeling.

Programma	Programmaonderdeel	Beleidsopgave	BGR 2024	Beleidsopgave volgens opzet Begroting 2023	Bedrag
1. Ruimte en Leefomgeving	1.1 Ruimte	1.1.1 Ruimtelijke ontwikkeling	195	1.1 Ruimtelijke ontwikkeling	195
		1.1.2 Omgevingswet	2.922	1.4. Implementatie Omgevingswet/Interprovinciale coördinatie DSO	322
		1.1.3 Water	1.480	1.5 Digitaal Stelsel Omgevingswet	2.800
	1.2 Leefomgeving	1.1.4 Wonen	476	1.2 Water	1.342
		1.2.1 Gezonde leefomgeving	186	1.6 Nederlands Hydrologisch Instrumentarium	138
		1.2.2 Veilige leefomgeving	119	1.3 Wonen	476
		1.2.3 Duurzame leefomgeving	225	2.1 Gezonde leefomgeving	164
		1.2.4 VTH-stelsel	612	2.6 Abonnementen/Kennisdeling internationaal	22
				2.4 Omgevingsveiligheid	119
				2.2 Circulaire Economie	61
Totaal programma 1			6.216	6.216	
2. Bereikbaarheid en Infrastructuur	2.1 Bereikbaarheid en Infrastructuur	2.1.1 Duurzame Mobiliteit	757	4.1 Duurzame Mobiliteit	735
		2.1.2 Openbaar vervoer	303	4.5 KpVV	22
		2.1.3 Verkeersveiligheid	236	4.2 Openbaar vervoer	303
		2.1.4 Fiets	211	4.3 Verkeersveiligheid	236
		2.1.5 Goederenvervoer & Logistiek	119	4.4 Fiets	211
				4.6 Goederenvervoer & Logistiek	119
Totaal programma 2			1.626	1.626	
3. Landelijk Gebied	3.1 Landelijk Gebied	3.1.1 Landbouw	552	3.1 Gemeenschappelijk Landbouwbeleid	173
		3.1.2 Natuur	956	3.2 Duurzame Landbouw	335
				3.3 Klimaatkkoord Landbouw Landgebruik	43
				3.4 Programma Natuur	399
				3.5 Natuurwetgeving	108
Totaal programma 3			2.273	2.273	
4. Klimaat en Energie	4.1 Klimaat en Energie	4.1.1 Coördinatie Klimaat en Energie	379	2.7 Coördinatie uitvoering Klimaatkkoord/ Beleidsprogramma	379
		4.1.2 Regionale Energie Strategie 2.0	411	2.9 Regionale Energie Strategie 2.0	411
		4.1.3 Industrie en bedrijventerreinen	288	2.11 Industrie en bedrijventerreinen	288
		4.1.4 Warmtetransitie	487	2.12 Warmtetransitie	487
		4.1.5 Energie-infrastructureur	173	2.13 Energie-infrastructureur	173
				3.9 Stikstof	2.273
Totaal programma 4			1.738	1.738	
5. Ondernemen en Cul 5.1 Ondernemen	5.1.1 Regionaal economisch beleid	5.1.1.1 Regionaal economisch beleid	506	5.1. Agenda Samenhangend Investeren	312
		5.1.2 Digitale economie	138	5.2. Regionale Arbeidsmarkt, Human Capital	130
		5.1.3 Circulaire economie	183	5.4. Europees regionaal beleid	65
		5.1.4 Ruimtelijke economie	182	5.5. Digitalisering Regionale Economie	138
		5.2 Cultuur	108	5.3 Circulaire Economie	183
		5.2.1 Cultuur	108	5.7 Ruimtelijke economie	182
		5.2.2 Erfgoed	76	6.1. Cultuur	87
		5.2.3 Bibliotheekstelsel en innovatie	32	6.3. Cultureducatie	22
				6.2. Erfgoed	76
				6.4. Bibliotheekstelsel en innovatie	32
Totaal programma 5			1.226	1.226	
6. Financiën en Openbaar Bestuur	6.1 Financiën en Openbaar bestuur	6.1.1 Financiële en bestuurlijke verhoudingen	1.391	7.1 Consultaties en wetgevingstrajecten	627
		6.1.2 Compensatie Zeeland	6.700	7.2 Provinciale rol in de ruimte	245
Totaal programma 6			8.091	8.091	
7. Digitalisering	7.1 Digitalisering	7.1.1 Belangenbehartiging digitalisering	870	7.4 Financiële verhoudingen	518
		7.1.2 Doorlopende meesjarige verplichtingen	1.293	10.4 Compensatie Zeeland	6.700
		7.1.3 Activiteiten passend in profiel BU12	1.303		
Totaal programma 7			3.466	3.466	
8. Werkgeverszaken	8.1 Werkgeverszaken	8.1.1 CAO	447	9.3 Belangenbehartiging digitalisering	870
		8.1.2 Goed provinciaal en publiek werkgeverschap	25	9.1. Afhechting programma IDA	1.293
		8.1.3 Rechtspositie en integriteit politiek ambtsdragers	260	9.2. Activiteiten passend in profiel BU12	1.303
Totaal programma 8			772	772	
9. Bestuurs- en Verenigingszaken	9.1 Bestuurszaken	9.1.1 Strategische kennisfunctie	123	7.3 Strategische kennisfunctie	123
		9.1.2 Europa	962	7.6 Europa	962
		9.2 Verenigingszaken	472	7.5 Vitale vereniging	472
Totaal programma 9			1.557	1.557	
10. Overig	10.1 Overig	10.1 Werkbudget en stelposten	74	10.1 Werkbudget	74
		10.2 Loon- en Prijscompensatie	0	10.2 Stelpost L&P-compensatie	0
Totaal programma 10			74	74	
Totaal algemeen			28.547	28.547	

8. Afkortingenlijst

Afkorting Volledige omschrijving

AAC	ambtelijke adviescommissie
AADV	Altijd Actuele Digitale Vergunning
ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
ACS	Ambtelijke Commissie Stikstof
AI	Artificiële Intelligentie
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
APK	Algemene Periodieke Keuring
Appa	Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers
AV	Algemene Vergadering
AZ	ministerie van Algemene Zaken
BAC	bestuurlijke adviescommissie
BAR	Brexit Adjustment Reserve
BCS	Bestuurlijke Commissie Stikstof
BDU	brede doeluitkering
BLOW	bestuursovereenkomst landelijke ontwikkeling windenergie
BNC	beoordeling nieuwe commissievoorstellen
BNG	betalen naar gebruik
BOb	Bestuurlijk Omgevingsberaad
BOD	Bestuurlijke Onderhandelingsdelegatie
BOFv	Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen
BRB	Beraad Ruimtelijk Beleid
BRO	Basis Registratie Ondergrond
Brzo	Besluit risico's zware ongevallen
BUZA	ministerie van Buitenlandse Zaken
BZK	ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
BZPW	bestuurlijk Stichting Zelfstandige Publieke Werkgevers
CCU/CCS	Carbon Capture Utilization/Storage
CdK	Commissaris van de Koning
CE	circulaire economie
CEP	centraal economisch plan
CEMR	Council of European Municipalities and Regions
CES	cluster energiestrategie
CO2	koolstofdioxide
CPB	Centraal Planbureau
CvdR	Comité van de Regio's
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
EFRO	Europees Fonds voor Regionale economie
EP	Europees Parlement
ERIAFF	European Regions for Innovation in Agriculture, Food and Forestry

ESF	Europees Sociaal Fonds
ESIF	Europese structuur- en investeringsfondsen
EU	Europese Unie
EZK	ministerie van Economische Zaken en Klimaat
FTK	financieel toetsingskader
FVw	Financiële-verhoudingswet
GIR	Gemeenschappelijke Inspectie Ruimte
GLB-NSP	gemeenschappelijk landbouwbeleid-nationaal strategisch plan
Grip	gecoördineerde regionale incidentbestrijdingsprocedure
GWW	grond-, weg- en waterbouw
HCA	human capital agenda
HNP	Huis Nederlandse Provincies (in Brussel)
HRE	herstel regionale economie
I&W	ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
IBDS	interbestuurlijke datastrategie
IBP	interbestuurlijk programma
IDA	Interprovinciale Digitale Agenda
IFV	Interbestuurlijke en financiële verhoudingen
IHW	Informatiehuis Water
ILT	Inspectie Leefomgeving en Transport
IMPEL	European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law
IPO	Interprovinciaal Overleg
IPS	interprovinciaal programma stikstof
IPSN	Interprovinciale Programmaorganisatie Stikstof en Natuur
J&V	ministerie van Justitie en Veiligheid
JTF	Just Transition Fund
KED	Kenniscentrum Europa Decentraal
KIA	kennis- en innovatieagenda
KIC	kennis- en Innovatieconvenant
KOB	kwaliteit openbaar bestuur
KpVV	Kennisplatform Verkeer en Vervoer
KRW	Kaderrichtlijn Water
LCW	Landelijke Coördinatiecommissie Waterverdeling
LDS	landelijk dekkend stelsel
LEV	licht elektronische voertuigen
LGR	Landelijke Grondwater Register
LHS	landelijke handhavingsstrategie
LNV	ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
LV	landelijke voorziening
LVMB	Landelijk Verkeersmanagement Beraad
MAP's	EU-milieuactieprogramma's
MIEK	Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport

MJA/MEE	meerjarenafspraak energie-efficiëntie
MKB	midden- en kleinbedrijf
MTH	milieu, toezicht en handhaving
N2000	Natura2000
NAL	Nationale Agenda Laadinfrastructuur
NAP	Actieprogramma Nitraatrichtlijn
NAS	nationale klimaatadaptatiestrategie
NBTC	Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen
NGO	niet-gouvernementele organisatie
NGR	Nationaal Geo Register
NHI	Nederlands Hydrologisch Instrumentarium
NMP	Nationaal Milieuprogramma
NOVB	Nationaal Openbaarvervoerberaad
NOVI	Nationale Omgevingsvisie
NPLG	Nationaal Programma Landelijk Gebied
NP-RES	Nationaal Programma Regionale Energiestrategie
NSP	nationaal strategisch plan
NTF	Nationaal Toekomstbeeld Fiets
NOVEX	Nationale Omgevingsvisie Extra
OCW	ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OEM	overige eigen middelen
OGB	opdrachtgeversberaad
Olo	Omgevingsloket Online
OM	Openbaar Ministerie
OV	openbaar vervoer
PBL	Planbureau voor de Leefomgeving
PFAS	poly- en perfluoralkylstoffen
PHEV	plug in hybride elektrische voertuigen
PIDI/MIEK	Nationaal Programma Infrastructuur Duurzame Industrie / Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat
PLOOI	Platform Open Overheidsinformatie
PPC	provinciale producten catalogus
PV	Permanente Vertegenwoordiging
RAL	Regionale Agenda Laadinfrastructuur
REACT-EU	Recovery Assistance for Cohesion and the Territories of Europe
REIS	regionale energie-infrastructuur
RES'en	regionale energiestrategieën
REV	Register Externe Veiligheid
RFF	Recovery and Resilience Facility
RISM	Road infrastructure safety management
RMP	regionaal mobiliteitsprogramma
ROM's	regionale ontwikkelingsmaatschappijen
ROWW	ruimtelijke ontwikkeling, water en wonen
RTLG	Realisatie Transitie Landelijk Gebied

RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
RVV	Reglement verkeersregels en verkeerstekens
SDE	Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie
SDG's	Sustainable Development Goals
SDN	Safety Delta Nederland
Shine	sustainable houses in inclusive neighbourhoods
SLA	schoneluchtakkoord
SPI	prestatie-indicatoren voor verkeersveiligheid
SPN	Stichting Samenwerkende Provinciale Ondersteuningsinstellingen Nederland
SPUK	specifieke uitkering
SPV	Strategisch Plan Verkeersveiligheid
STOWA	Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer
SUM	stand van zaken uitvoering Klimaatakkoord Mobiliteit
TBOV	toekomstbeeld openbaar vervoer
TdF	Tour de Force
TWh	terrawattuur
UP CE	landelijk Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie
UvW	Unie van Waterschappen
VJN	Voorjaarsnota
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VOB	Vereniging Openbare Bibliotheken
VP	vitaal platteland
VSO	Verbond voor Sectorwerkgevers Overheid
VTE	vrijtijdseconomie
VTH	vergunningverlening, toezicht en handhaving
WKO	warmte- en koudeopslag
WKP	waterkwaliteitsportaal
Woo	Wet open overheid
WSOB	Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen
ZBO	zelfstandig bestuursorgaan
ZPW	zelfstandige publieke werkgevers
ZZS	zeer zorgwekkende stoffen